

Cipkarske ZVESTI

OBČASNÍK OBCE BRUSNO / 4. ČÍSLO / DECEMBER 2022

Vážení spoluobčania, som veľmi rád, že sa Vám môžem v týchto chvíľach konca roka 2022 prihovoriť.

Na Slovensku sú tisíce obcí väčších i menších, v mnohom navzájom si podobných, no každá je neopakovateľným originálom. Taká je i naša dedinka Brusno. Má svoju históriu aj svoju súčasnosť, spolu

s dobrými a pracovitými ľuďmi, našimi občanmi, ktorí tu naplňajú novodobú mozaiku histórie obce.

Čas pre nás všetkých neúprosne beží. V dnešnej dobe, keď žijeme čoraz rýchlejšie, začne pondelok a ani sa nenazdáme a je tu piatok. Nemáme čas sa potešiť z každodenných maličkostí, nemáme čas na spomienky, na krásne okamihy v našich životoch. Nemáme čas na úprimné stisky rúk, na teplé pohľady, na milé gestá či pohladenia.

Takým malým, ale krásnym pozastavením sú pre nás Vianoce a blížiaci sa Nový rok. Prichádza príjemná atmosféra vianočných dní. Tešíme sa na niečo neopakovateľné, výnimočné a radostné. Všetko je akési iné – sviatočná nálada, vianočné koledy, veštenia a zvyky. Prebúdajú sa v nás tie najkrajšie pocity a snažíme sa s nimi v týchto chvíľach podeliť so svojimi najbližšími, ale i so susedmi, kamarátmi, známymi. Áno, v tom je to veľké tajomstvo a bohatstvo života. To je posolstvo Vianoc!

Dovoľte mi na záver, vážení spoluobčania, poďakovať sa všetkým za to dobré, čo ste v tomto roku vykonali pre svojich blízkych, za prácu na pracoviskách, v obci, za prácu v prospech nás všetkých.

Želanie vianočné len jedno mám, nie je to tajomstvo, prezradím ho Vám. Želám si zo srdca, veľmi to chcem, nech máme Vianoce každúcky deň!

Strávte najkrajšie sviatky roka v najlepšej pohode, vo vzájomnom porozumení, v láske, svornosti. Zároveň vám prajem úspešný vstup do nového roka 2023, zdravie a veľa osobných i pracovných úspechov.

Igor Švec, starosta obce

Vážení spoluobčania, milí Brusňania a Ondrejčania,

blíži sa koniec roka a nastal aj koniec môjho pôsobenia vo funkcii starostu obce. Viacerí si možno poviete, že jedno volebné obdobie je málo, že som mal ešte skúsiť ďalšie, keď som si už veci nastavil a rozbehol, aby som mal viac času všetko rozbehnuté dotiahnuť do konca. Pre veľkú väčšinu z vás je možno nepochopiteľné, keď vo chvíli, kedy by sa možno mohol dostať aj nejaký pocit zadostučenia a úspechu, starosta nepokračuje. Veľa veciam človek v živote nerozumie, prečo sa dejú práve tak ako sa dejú. Dáva si otázky a nepozná na ne odpoveď. Až čas ukáže, prečo to tak bolo. Dôležité je, že ja odpoveď viem.

Mne bolo jasné už na začiatku, ešte pred podaním kandidatury na starostu, že ak to náhodou vyjde a ja voľby nakoniec vyhrám, idem do toho len na jedno volebné obdobie a ak ma niečo neosvieti alebo ma netrať blesk, pripravím miesto novému starostovi a odídem zas preč, vrátim sa späť do práce ku svojim hasičom v Banskej Bystrici.

Vedel som, že to nebude jednoduché prísť do funkcie starostu. Veľa existujúcich problémov sa odkrývalo postupne, nik ma nevodil za ruku a neukazoval mi, čo mám robiť. Hodil som sa teda do prúdu rieky, ktorý ma unášal a musel som sa v ňom naučiť plávať v riave. Dovoľm si povedať, že dnes je situácia iná a ja sa veľmi teším z víťazstva nášho kolegu, Ing. Igora Šveca vo voľbách na starostu a všetko mu odovzdám tak, ako sa patrí. Vieme, čo sme spolu spravili, vieme, čo a ako sme nastavili, aby veci fungovali, vieme, kde nás tlačí topánka a sme si dobre vedomí aj vecí, ktoré ešte treba spraviť, lebo keď sa na ne pozabudne, bude problém. Tých problémov je v obci viac, len ich treba systematicky, pomaly odstraňovať. Prídu aj havarijné situácie a nie raz, ako v mojom prípade a bude treba všetko nechať a rozmyšľať aj po nociach, ako vyriešiť daný stav. A keď ostane čas starostovi, treba vymýšľať a budovať nové veci v obci na prospech nás všetkých.

Patrí sa na záver spraviť aj odpočet mojej práce a zbilancovať, čo sa podarilo a aj čo sa nepodarilo. Moje predstavy o vianočnom strome, vianočnej výzdobe, adventnom venci, stavaní mája, zabíjačke, víťaní nového roka, revitalizácii Panských chodníkov sa zrealizovali a aj mnohé iné veci sa spoločne podarilo splniť, samozrejme

Foto Monika Zázrivcová

za podpory poslancov obecného zastupiteľstva, zamestnancov obecného úradu a mnohých dobrovoľníkov spomedzi vás.

Veľmi sa teším, že sa podarilo vyrobiť a zabetónovať stojan na námestí, ktorý slúži na osadenie vianočného stromu a na osadenie mája. Zakúpili sme vianočnú bránu a vianočné osvetlenie, ktoré bolo nainštalované na námestí a v jeho blízkosti. Zakúpili sa adventné sviece, spravil sa adventný veniec v parku, oproti hasičskej zbrojnici. Máme vyrobený krásny drevený betlehem s maštal'kou, ktorý sa stal neodmysliteľnou súčasťou nášho námestia počas Vianoc. Opravili sme fontánu, ktorá pri zotmení svieti a mení farby. Teším sa aj z nového detského ihriska pre našich najmenších. Obecný úrad má (okrem farského úradu) tiež nemalý podiel na oprave podstavca a na výrobe a inštalácii dreveného kríža, vysokého viac ako 8 m a svietiaceho nad obcou na Dubinke. Osobne mi veľmi vadili kontajnery na námestí, preto sme hľadali priestor na ich umiestnenie mimo námestia. Nakoniec sa nám podarilo kúpiť pozemok v jeho blízkosti, kde sa vybudovalo stojisko na kontajnery a dnes slúži aj na parkovanie pre osobné motorové vozidlá. Ďalšia vec, ktorá sa mi nepáčila pri návšteve školského areálu, bolo parkovanie pri telocvični. Z dôvodu problematického parkovania pre veľké kaluže vody

a množstvo bahna pri daždivom počasí sme sa pustili do vysporiadania pozemkov, čo stálo nemálo finančných prostriedkov, ale aj veľa času a komunikácie s ich vlastníkmi. Dnes už máme na tomto mieste urobenú spevnenú plochu, z ktorej sa určite neteším len ja sám. Radosť mám aj z mojej srdcovky – z Panských chodníkov, v rámci ktorých sa zrevitalizovalo a nanovo vybudovalo spolu cca 24 km. Spravili sme viacero brigád, na prvej z nich bolo najviac brigádnikov, ale postupne ich počet každou brigádou klesal a klesal, až nakoniec nemalo zmysel vyhlasovať brigády. Nezaspali sme však a brigády pokračovali za účasti hlavne našich hasičov a členov turistického oddielu, ale aj za účasti jednotlivcov, ktorí tam odrobili desiatky, ba aj stovky hodín. Podarilo sa opraviť lavičky, vyrobiť a osadiť drevorezby zvierat v počte 6 ks a drevené hrbíky v počte 11 ks na chodníku od Srny a od Hladušovej smerom na Kopok. Máme vyrobené smerové informačné šípky na chodníky (drevené a plastové smerovníky), ktoré sa postupne inštalujú. Vyrobené a dodané máme dva druhy tabúl, ktoré by mali byť osadené do drevených stojanov – jedna je katastrálna mapa obce a druhá je mapa Panských chodníkov s ich popisom, fotkami, vyhlídkami, atď. Z tlačiarne nám dorazili už aj trhacie mapy Panských chodníkov s popisom.

Ďalšia vec, ktorá sa podarila a mal som z nej radosť, bolo sadenie duba zimného (*Quercus petraea*) spolu so žiakmi, učiteľmi a pánom horárom v lokalite Dubinka. Tak isto v lokalite „Kvietkovie horičky“ zamestnanci obecného úradu vysadili 500 ks buka lesného (*Fagus sylvatica*).

Tých vecí, čo ma tešili a podarili sa, bolo oveľa viac. Nebudem ich do detailov opisovať, pokúsím sa ich ďalej aspoň spomenúť.

Budova **obecného úradu** vyžadovala rekonštrukciu kotolne, kúpil sa nový kotol so zásobníkom a s vložkou do komína, vymenili

sme časti zhrdzavených žľabov a zvodov, odvodňovacie rúry dažďovej vody a zaústenia do kanalizácie. Vymaľovali sme suterén, vymenili svietidlá, nainštalovali nové elektrické káble do kancelárií z rozvodnej skrine. Zakúpili sme novú klimatizáciu do kancelárií úradu, nové telefónne zariadenia 7 x IP telefóny a Wifi sieť, nové kreslá do kancelárií, stoličky do obhradnej miestnosti. Dali sme vyrobiť nový drevený erb obce, štátny znak a drevený podstavec na vlajky, máme novú počítačovú techniku, multifunkčnú tlačiareň, na toaletách nové zariadenie.

Technické zabezpečenie obce bolo obnovené predajom starého a zakúpením nového Iveco Daily a získaním auta Škoda Fabia Combi. GPS je nainštalované v šiestich osobných a nákladných motorových vozidlách, kúpili sme multifunkčný stroj na zametanie, kefovanie a pluhovanie a vykonali sme nevyhnutnú údržbu, servis a opravu techniky.

V areáli **ZŠ s MŠ Brusno** prebehla revitalizácia štyroch odborných učební v ZŠ (učebňa biológie a chémie, jazyková učebňa, polytechnická učebňa, knižnica), zakúpili sme interaktívne tabule a počítače. Realizovali sme hygienické nátery vo všetkých triedach druhého stupňa ZŠ, vymenili svietidlá, natreli radiátory, máme nové sociálne zariadenia. Na základe potreby sme vytvorili dve nové triedy z malej telocvične. Dofinancovali sme rekonštrukciu multifunkčného ihriska. Prebehlo tiež odvodnenie dažďovej vody z telocvične, prečistenie upchatej kanalizácie, výmena štyroch kanalizačných rúr za komínové vložky od kondenzačných kotlov. V priestoroch materskej školy sú hygienické nátery vo všetkých triedach, v spálni, na chodbe a v sociálnych zariadeniach. Dofinancovali sme nové detské ihrisko – štvorvežu. Poskytli sme navýšené finančné prostriedky na originálne kompetencie na odmeny pre zamestnancov, na zorganizovanie sviatku sv. Mikuláša, MDD, atď.

Objekt **ZUŠ Brusno** je určený na kompletnú rekonštrukciu, nateraz boli vykonané opravy oploštenia, vstupného schodiska a niekoľkokrát sme riešili problémy s kanalizáciou.

Dom tradičných remesiel (notariát) má novú plechovú strechu, prebehla rekonštrukcia strešnej krytiny s vyčistením a opravením strešných zvodov. Vytvorili sme priestor pre TIC – infocentrum s novými dubovými dverami, dotiahnutím vody a napojením odpadu na kanalizáciu, priestor sme vymaľovali. Ďalšiu časť sme dali do prenájom na predaj kvetov, školských potrieb, darčiek a suvenírov.

Cintoríny. Obec disponuje spracovaným pasportom hrobových miest – virtuálnym cintorínom všetkých troch miest, ktorý je dostupný aj na stránke obce. Na cintorínoch sú nainštalované informačné tabule hrobových miest. Opravili sme chodník na cintoríne nad domom smútku, odstránili sme časti starého oploštenia v Brusne, tiež bočné schodisko na márnici v Brusne, z dôvodu vybudovania nového chodníka smerom k lávke ponad železniciu a nového oploštenia s bráničkou (výstavba tohto chodníka práve prebieha). Na cintorínoch sme odinštalovali aj nefunkčný rozhlas. Dali sme vypracovať odbornú expertízu (dendrologické posudky) na 12 líp, následne došlo k ich orezaniu, príp. odstráneniu, revitalizovali sme kríky a zamestnanci obce sa pravidelne venujú údržbe cintorínov (kosenie, hrabanie, odvážanie trávy, lístia, odpadu).

V hasičskej zbrojnici je nová dlažba na terase a balkóne, terasa je prestrešená. Vo vstupnom priestore je nová izolácia stropu a sadrokartóny, tiež nové osvetlenie pred objektom. Pre rýchle a spoľahlivé zvolávanie našich hasičov sme zakúpili novú aplikáciu Fireport, dali sme nainštalovať voľnú WiFi sieť a získali sme funkčnú striekačku PPS 12 zo štátnych hmotných rezerv.

ČOV a kanalizácia. Nevyhnutná bola výmena prevzdušňovacích elementov, prietokomeru, riadiaceho panelu, ventilov, atď. Nádrže sú vyčistené, čerpadlá opravené a aj vymenené. Je vybudovaná spevnená prístupová cesta k vyrovnávacej nádrži a vyplnené náletové dreviny v okolí ČOV. Boli realizované preventívne preplachy kanalizačných vetiev, oprava nefunkčnej kanalizácie na ulici Oremlaz pri Jágerke vedúca priamo do Hrona a napojenie na jestvujúcu kanalizáciu, oprava havarijného stavu šachty pred Jágerkou, oprava poklopu prečerpávacej stanice na ulici Kakatka.

V objekte **miestneho kultúrneho strediska** sme zrekonštruovali priestory pre Jednotu dôchodcov a pre zamestnancov obecného úradu s novou, na mieru vyrobenou kuchynskou linkou. Na spoločnej chodbe je nové WC, umývadlo s batériou, opravené sú ďalšie sociálne zariadenia s novými senzorovými dávkovačmi na penu, držiakmi na papierové utierky a na toaletný papier. Zakúpený je nový interiérový mobiliár, 30 kusov stolov a 120 kusov stoličiek, máme nový jedálenský servis a vyrobená bola aj nová zástena do kuchynky. V hornej miestnosti sú nainštalované prvky slúžiace na výstavy umelcov. V objekte je nainštalovaná voľná Wifi sieť, nová

ozvučovací technika, v exteriéri sú nové svetidlá. Nájomníci si sami zrekonštruovali priestory, ktoré využívajú.

V budove **starej školy** prebehla rekonštrukcia interiéru (nové kúrenie s kotolňou, elektrina, voda, kanalizácia, zateplenie stropov, sadrokartónové podhlady, osvetlenie, nové sociálne priestory, stierky, maľovky, časť novej strechy a odvodnenia, výmena časti drevených okien za plastové, nové dvere, atď.), tiež boli vykonané nové prípojky inžinierskych sietí, nová spevnená betónová plocha s parkovaním a odvodnením, nový oporný múr s oplatením, nová posuvná automatická brána.

Dali sme vypracovať audit **verejného osvetlenia** a následne sme kúpili vo viacerých etapách LED svetidlá Philips. Vymenili sme viac ako 100 ks. Tiež sme inštalovali nové výložníky a svetidlá na uliciach Železničná a Školská, vymenili a doplnili sme osvetlenie mosta (lávky) cez Hron a na moste ponad železniciu pri cintoríne v Brusne.

Miestne cesty, chodníky, odvodňovacie žľaby, oporné múry. Boli opravené a vybudované nové odvodňovacie žľaby na uliciach Lúka, Záhumnie, Školská, Oremlaz, Kakatka dvakrát, Zámlynie a opravené a vyčistené nefunkčné odvodnenia na ulici Kúpeľná. Ďalej prebehlo frézovanie a asfaltovanie výtlkov a prepadnutých miest, oprava prepadnutých chodníkov a obrubníkov, oprava chodníka na ulici Oremlaz (od lesáckej bytovky po križovatku za Jágerkou), riešenie prepadnutej cesty a chodníka na ulici Zámlynie, oprava odvodňovacej rúry na ulici Zámlynie. Máme nové časti asfaltového koberca na uliciach Pod Brezinkou, Kakatka, Železničná, oporný múr s oplatením na ulici Ondrejskej pod domom smútku, oporný múr s oplatením a bránou na ulici Pod Brezinkou.

V objekte **knižnice a posilňovne** bolo potrebné vybudovať vodomernú šachtu a nový prívod vody, tiež kúpiť a osadiť nové plastové vchodové dvere, následne kúpiť prietokový ohrievač. Veľmi ma teší, že sa pravidelne darí knižnicu zásobovať novými publikáciami.

Činnosť **FK 34 Brusno** obec pravidelne dotuje, platí elektriku v klube nad rámec dotácie. Obec poskytla viacnásobnú finančnú pomoc pri výstavbe šatní, sociálnych zariadení, práčovne, riešili sme aj opravu havarijného stavu strechy nad bufetom.

Stručne spomeniem **ďalšie investície**. Vykonali sme záchranné práce na pamätníku padlým v I. a II. svetovej vojne, zrekonštruovali sme hrob maďarského vojaka na cintoríne v Brusne. Od Lesov SR sme odkúpili Poverenickú chatu a bol spracovaný pasport objektu. Zriadili sme internetovú sieť „WiFi pre Teba“ s desiatimi prístupovými bodmi vo verejnom priestranstve obce. Rozšírili sme obecný kamerový systém, vymenili nefunkčné kamery a zabezpečili zariadenia na archiváciu materiálu. V celej obci máme revitalizované lavičky a pribudli aj nové. Pódium pod hotelom má drevené časti vybrúsené a natreté a novo prekrytú strechu. Máme opravené drevené altánky, detské ihrisko na námestí a zrekonštruované ihriská pri ZUŠ, na Oremlaze a na Zámlyni s novým dreveným sedením. Na akciu Čipkársko, vianočný punč a zabíjačku sme museli brúsením a novým náterom opraviť tri drevené domčeky. Vyriešili sme umiestnenie Z-Boxu na parkovisku pri železničnej stanici a dvoch kontajnerov HUMANA na zber použitých textílií a šatstva pri železničnej stanici a na tržnici nad obecným úradom. Zakúpili sme nožnicové stany na akciu Čipkársko, ktoré môžu byť použité aj na iné akcie. Zaregistrovali sme Čipkárske zvesti do zoznamu periodickej tlače, čím sme sa zaviazali poslať každé číslo na archiváciu. Vydávame ich štyrikrát do roka a sú plné kvalitných informácií. Pre občanov je k dispozícii bezplatné právne poradenstvo. Zabezpečujeme opatrovateľskú službu v domácnostiach. Obec vstúpila do Oblastnej organizácie pre cestovný ruch (OO CR) Horehronie a podporuje činnosť miestnych organizácií.

Na základe vašich podnetov a rozhodnutia o výrube obce Medzihrad sme riešili aj výrub stromov. Realizovali sme vyrezávanie krovinového porastu a orezávanie stromov na prístupovej ceste do lokality Brusnec. Legalizovali sme odbery vody na šiestich odberných miestach a vodovod Brusno, časť Dubinka, IBV-vodovod a splaškovú kanalizáciu. Parkom dávame nový šat cez záhony s kvetmi na viacerých miestach, pne vyrezaných stromov sú vyfrézované. Spracovaný je pasport dopravného značenia Dodatok č. 1. Sú zakreslené inžinierske siete – pasport (elektrika, plyn, kanalizácia, telefón) na základe poskytnutých podkladov od správcov sietí do programu, v ktorom pracuje náš obecný úrad. V Repišti došlo, po viacnásobnej urgencii zo strany bývalého podnikateľa s ťažbou dreva, k odstráneniu nelegálnych „objektov“, techniky a skládky v danej lokalite. Podarilo sa nám kúpiť vydražené pozemky v treťom kole dražby – prístupovú cestu k bytovkám a rodinným domom na ulici Pod Brezinkou (kúpeľné bytovky). Prebehlo majetkovo-právne vysporiadanie

pozemkov pri telocvični na ulici Lúka na výstavbu novej materskej škôlky, kde je aktuálne vybudovaná spevnená plocha. Je pripravený pozemok na realizáciu zberného dvora. Okrem údržby miestnych komunikácií (pluhovanie, posýpanie), zvozu komunálneho odpadu, plastov a papiera, pravidelne zabezpečujeme zber elektroodpadu, nadrozmerneho odpadu, zvoz konárov a ich štiepkovanie.

Prezentácia obce. Leteckým snímkaním našej obce sme vyhotovili jej fotodokumentáciu, k pozretiu je aj letecké aerovideo katastrálneho územia obce. Pre knihu Čarovné Horehronie a Čarovná Banská Bystrica sme pripravili hodnotnú prezentáciu. Dokonalú realistickú orientáciu obce poskytuje v leteckej snímke zakreslená fotomapa, osadená do drevených stojanov pri obecnom úrade.

Prehľad vypracovanej projektovej dokumentácie, technickej štúdie, PHSR

1. Stavebné úpravy na budove starej školy v Brusne a jej okolí.
2. Sanácia oporného múru na Ondrejskej ulici pod domom smútku, Brusno.
3. Technologické vybavenie biologickej linky č. 2 a odvodňovanie kalu ČOV Brusno.
4. Mechanické predčistenie a technologické vybavenie čerpacej stanice ČOV Brusno.
5. Brusno, časť Dubinka, IBV-vodovod a splašková kanalizácia.
6. Sanácia oporného múru v objekte starej školy v Brusne.
7. Rekonštrukcia viacúčelového športového areálu v Brusne.
8. MKS Brusno, stavebné úpravy (priestory pre zamestnancov obecného úradu).
9. Sanácia krajnice a udržiavacie práce na opornom múre, ul. Pod Brezinkou, Brusno.
10. Rekreačná Poverenická chata, dokumentácia skutkového stavu objektu.
11. Detské ihrisko pri zdravotnom stredisku, Brusno.
12. Rekonštrukcia miestnej komunikácie pri železničnej stanici, Brusno.

13. Vypracovanie technickej štúdie, Návrh cyklistickej štúdie Podbrezová – Brusno Kúpele.
14. Rekonštrukcia strechy na Dome tradičných remesiel.
15. Spracovaný a schválený OZ – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brusno na obdobie rokov 2021 – 2028.

Teším sa aj z investícií, ktoré väčšinou po mojich žiadostiach, podnetoch a sťažnostiach, realizovali Banskobystrický samosprávny kraj, Banskobystrická regionálna správa ciest, Lesy SR, Slovenská správa ciest, Slovenský vodohospodársky podnik, ŽSR, atď. Všetkým, ktorých som presvedčil, či už to boli moji priatelia pred vstupom do starostovského úradu, alebo nie, chcem z celého srdca poďakovať za nie malé investície, ktorými opravili, vybudovali a skrášlili našu obec. Oni všetci ma presvedčili, že sa to dá, keď sa chce, lebo „Kde je vôľa, tam je cesta“.

Banskobystrický samosprávny kraj spolu s Banskobystrickou regionálnou správou ciest opravili oporný múr pod Domom tradičných remesiel, zabezpečili nový asfaltový koberec na Železničnej ulici, vymenili zvodidlá na ceste III. triedy č. 2431 v smere od Medzibrodu do Brusna, aj v smere od Nemeckej smerom do Brusna, pred Pohronským Bukovcom. Prebehlo frézovanie a asfaltovanie havarijného stavu cesty pri starej vrátnici v kúpeľoch, natrelo sa zábradlie na zárubnom múre pod kostolom.

Lesy SR š.p., OZ Slovenská Ľupča, neskôr OZ Kriváň zabezpečili vyčistenie koryta potoka Brusnianka od nánosov na ulici Okružnej od hasičskej zbrojnice po rieku Hron, opravili zábradlie v Kakatke, odstránili havarijný stav regulácie potoka Sopotnica, v spolupráci s obcou dvakrát vyčistili potok Brusnianka, zakúpili materiál na natieranie zábradlí a natreli zábradlia na potoku Brusnianka, opravili reguláciu.

Slovenská správa ciest sa postarala o výstavbu a zlepšenie bezpečnostných parametrov mosta na ceste I. triedy pri čerpacom stanici (most pri čerpacom stanici na Oremlaze) a o revitalizáciu zvodieli (brúsenie a natieranie) nad vstupom do obce od kostola (privádzka k ceste I. triedy).

Slovenský vodohospodársky podnik odstránil ostrov v koryte rieky Hron a prebehlo spevnenie hrádze v lokalite Dúbravice a Lúka, taktiež boli odstránené náosy, naplaveniny z bermy a hrádze rieky Hron od potoka Sopotnica po cestný most, momentálne prebieha ďalšia etapa od cestného mosta po železničný most.

Zo strany **ŽSR** prebehla výmena nových svetidiel na nástupišti a železničnej stanici a je zabezpečená otvorená železničná stanica napriek zrušenému predaju cestovných lístkov.

SPP zrealizoval výmenu plynového potrubia od lavice cez Hron po Železničnej ulici, smerom na ulicu Pod Dubinkou a Pod Brezinkou. Od budovy ZUŠ je na týchto uliciach položený nový asfaltový koberec.

SSE vybuďovala nové elektrické vedenie spolu s podpernými stĺpmi od ulice Oremlaz ponad Hron, ponad ulicu Pod Dubinkou, ďalej ponad ulicu Pod Brezinkou, do Brusena a ponad Kúpeľnú ulicu až do kúpeľov Brusno.

Kultúrne, športové, hasičské, školské, farské, obecné a iné akcie, podujatia.

Napriek tomu, že moje funkčné obdobie z veľkej časti ovládla pandémia covidu, stihli sme novoročný punč, školský ples, zabíjačku, fašiangovanie a fašiangové zábavy, stavenie mája, Čipkársko s Polemicom i Vidiekom, vystúpenia folklórnych skupín a inštrumentalistov, výstavy našich umelcov, Jarnú výstavu ručných prác, výstavu Jeseň v záhrade a v kuchyni, Október – mesiac úcty k starším, prijatie na OcÚ – jubilantov z radov seniorov i hasičov, deviatkov, uvítanie detí do života. Oslávili sme aj medzinárodný deň detí, privítali sme Mikuláša, zasmiali sme sa na divadelných predstaveniach ochotníkov z Medzibrodu, či Ráztoky a tiež si spolu poklebetili pri Jánskej vatre. Pravidelne, niekoľkokrát do roka, sme si uctili pamiatku padlých kladením vencov s členmi SZPB. Po 30 rokoch sa u nás uskutočnila hasičská okresná súťaž pre dorast a dospelých, detská hra Plameň, uskutočnil sa aj deň otvorených dverí v hasičskej zbrojnici. S turistami sme privítali rodáka Jaroslava Dutku na besede „Venezuela div divov“. Hostili sme vedeckú konferenciu „Dejiny životného prostredia v doline Sopotnice a Brusnianky“ a tiež komentovanú audiovizuálnu prezentáciu „Pohronský čipkár a Horehronie“. V základnej umeleckej škole sme spoluorganizovali oslavy 30. výročia vzniku školy s ocenením a poďakovaním pedagógom školy, viaceré koncerty, medzi ktorými vynikol barokový koncert.

Sme spoluorganizátorom Muzikálového festivalu Jozefa Bednárika na kúpeľnej terase, ktorá nesie jeho meno. V spolupráci s pánom farárom sme pripravili dva vianočné koncerty Maroša Banga a Martina Vetráka. Podaril sa aj Jarný beh obcou, participujeme na zápasoch FK 34 Brusno a VK Pirane Brusno s ocenením ich hráčov.

Boli aj iné akcie a podujatia, na ktoré si momentálne nespomeniem. Nebudem sa vyhovárať na pandémiu covidu, na vojnu na Ukrajine či na energetickú krízu. Ved' aj testovanie na covid bola svojím spôsobom pre nás v danom čase a v danej chvíli kultúra. Scenár a réžia museli fungovať, aby nám to spolu ladilo. Mrzí ma, že hoci je tej kultúry a športu v našej obci celkom dosť, občania, žiaľ, na takéto akcie akosi nechodia. Skoro všetky akcie ktoré sme organizovali, sme neboli schopní zaplatiť zo vstupného. Keď je niečo zadarmo, tak ešte prídeme, akonáhle však treba dať 2-3 eurá, tak je to problém.

Rád by som ešte spomenul moje návštevy pri starších a chorých občanoch našej obce. Boli to pekné chvíle strávené so zaujímavými a múdrymi ľuďmi a pre mňa aj chvíľkový relax od starostovských

povinností. Mrzí ma len, že som nemohol navštíviť viacerých z vás vzhľadom na to, že sme pomerne veľká obec skoro so šiestimi stovkami seniorov a tiež kvôli pandémie, ktorá tu ešte stále je a asi aj naďalej zostane. Jednou z mojich priorít bola aj účasť na pohreboch našich zosnulých spoluobčanov, kde som sa mohol pokloniť, pomodliť a vziať poslednú úctu zosnulému/zosnulej a rodine vyjadriť podporu v pre nich ťažkej chvíli. Snažil som sa zariadiť si pracovné povinnosti tak, aby som sa poslednej rozlúčky mohol zúčastniť, čo sa mi vo veľkej miere aj podarilo. Ak som sa pohrebných obradov náhodou nemohol zúčastniť pre nečakané pracovné povinnosti alebo dovolenku, vždy som si neskôr našiel čas na osobnú návštevu cintorína s kyticou alebo kahancom, nie kvôli ukazovaniu sa, tak som to cítil. Každý mesiac som si spomenul aj na našich jubilantov a poslal som im pozdrav k ich milému sviatku.

Čo sa nepodarilo?

Napríklad počas adventu dvakrát počas každého zo štyroch týždňov zorganizovať nejaký program na námestí – či už vystúpenie žiakov ZŠ alebo ZUŠ, škôlkarov, folkloristov, hudobníkov, spevákov, alebo len tak si pustiť vianočné piesne a koledy, stretnúť sa s ľuďmi a porozprávať sa s nimi pri varenom víne, vianočnom punči či klobáske... Potešil by som sa, keby sa to tohto roku podarilo. Taktiež sa nepodarilo zrealizovať malý turisticko-náučný okruh intravilánom obce. Máme pripravený priestor pre stánok so zmrzlinou a kebabom – je schválená nájomná zmluva pre nájomcu, žiaľ, nájomca doposiaľ neprišiel. Verím, že sa dotiahne získanie pozemku na ulici Pod Strážnou (pltisko) do vlastníctva obce. Prebehlo viacero rokovaní so Slovenským vodohospodárskym podnikom, boli oddelené pozemky a pripravené na zámenu. Je vypracovaná projektová dokumentácia na rekonštrukciu viacúčelového športového areálu, tiež verím, že sa aj zrealizuje. Vyhlásili sme verejnú súťaž na rekonštrukciu miestnej komunikácie pri železničnej stanici, máme vypracovanú projektovú dokumentáciu, žiaľ, v súťaži nebola predložená žiadna ponuka. Máme tiež vypracovanú projektovú dokumentáciu na mechanické predčistenie a technologické vybavenie čerpacej stanice ČOV Brusno.

Finančná bilancia. Po nástupe do funkcie starostu obce bolo na účtoch spolu niečo cez 300 000,- EUR. Týchto peňazí som sa „nedotkol“, ostali na účtoch a za jedno volebné obdobie sme spolu vytvorili ďalšiu rezervu vo výške takmer 300 000,- EUR. Spolu na všetkých účtoch odovzdávam novému pánovi starostovi a poslancom spolu **626 022,69,- EUR** a na spoločnom účte stavebného úradu **16 794,99,- EUR**. Ešte posledný deň môjho pôsobenia na poste starostu obce, 25. 11. 2022, zbehol z účtu flexibiznis vo VÚB banke – 52 219,70,- EUR, aby sme čo najviac vecí a faktúr poplatili. Nie je to preto, že sme šetrili a nič sa nerobilo, ale preto, že sme sa správali zodpovedne a strážili sme naše spoločné financie. Je neistá doba a neistá doba nás čaká. Najskôr pandémia covidu, neskôr vojna za našimi hranicami, máme tu energetickú krízu, vysokú infláciu, v zime nám hrozí ďalšia utečenecká kríza a ešte nevieme, čo všetko príde, čo nás čaká. Naša obec je však pripravená preplávať rozbúreným morom bez toho, aby sme sa potopili. Zato patrí veľká vďaka zamestnancom obecného úradu, poslancom obecného zastupiteľstva a aj finančnej komisii.

Záverom

Za štyri roky pôsobenia vo funkcii starostu obce som sa snažil zachovať si hlavne čistý štít a som veľmi šťastný, že sa mi to s Božou pomocou podarilo. Myslím si, že ma funkcia starostu charakterovo nijako nezmenila a nepriniesla mi ani nijaký osobný materiálny prospech. Nik ma nedrží v hrsti, som slobodný človek a môžem si spokojne ďalej žiť svoj rodinný život a robiť to, čo ma baví a čo chcem robiť. Zostal som starostom takým, akým som chcel byť, hoci som tým možno nenaplnil predstavy iných. Nechcel som sa (z)meniť. Chcel som byť starosta – hasič, starosta – sluha, poslucháč, svedník, radca, učiteľ, robotník, spoločník, priateľ, ... a to sa mi, myslím, podarilo. Starosta s ľudskou tvárou, za ktorým ste neváhali prísť domov, zavolať mu aj nie v najvhodnejšom čase, nebáli ste sa ma osloviť na ulici, v kostole, na pohrebe, na futbale, na volejbale, či na pive...

Do jedného volebného obdobia som vložil celú svoju energiu, aj veľa času a nezostávalo mi veľa energie a síl na moju vlastnú rodinu a priateľov.

Preto sa chcem v prvom rade ospravedlniť svojej manželke, že si častokrát nevinne odniesla moje podráždenie z práce a že si to, ako sa povie, „zlízla“ a ani nevedela prečo a podobne aj moje deti. Dosť času som nebol doma, venoval som svoj čas obci a občanom a svoje

deti som videl veľakrát len v noci, v posteli, keď som sa vrátil domov a posvietil som si na ne s mobilom. Ďakujem manželke, že to so mnou vydržala.

V druhom rade sa chcem ospravedlniť vám všetkým a poprosiť vás o prepáčenie a odpustenie, ak ste ma náhodou netrafili v dobrej nálade, ale tých dní, myslím si, nebolo až tak veľa.

Podakovanie za prácu patrí zamestnancom obecného úradu od vedúceho cez referentov, technicko-hospodárskych pracovníkov, pani upratovačku, pani knihovníčku, naše sociálne terénne pracovníčky.

Zároveň chcem poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva, ktorým sa skončil volebný mandát, za vykonanú prácu vo volebnom období 2018 – 2022 a zaželat im veľa zdravia, šťastia, lásky a úspechov v ďalšom pracovnom i osobnom živote.

Na záver môjho volebného obdobia som sa rozhodol špeciálne oceniť jedného jednotlivca a kolektív, i keď by si to zaslúžili mnohí z vás. Ten „jednotlivec“ je niekto, kto s ničím nemal problém – či mu odletelo koleso z traktora pri pluhovalí, či dostal v noci na 1. sviatok vianočný defekt, či bolo treba opraviť chodníky, dlažbu, strechu, rigoly, kríž a šachty. Vyrezával kríky, stromy, skladal nábytok, vlastne urobil bez reptania vždy všetko, čo bolo treba a o čo som ho požiadal. Nikdy mi nepovedal, nedá sa, neviem, nechce sa mi – robil aj to, na čo som si len pomyslel a ešte som mu to ani nepovedal. Náš Kajo – **Karol Krajčír**. Pod kolektívom, bez ktorého si ako starosta vôbec neviem predstaviť fungovanie obce, myslím na tých, ktorí vykonávajú zásahovú činnosť – hasia požiare, ratujú pred vodou, vykonávajú technické zásahy, čistia chodníky, organizujú podujatia, sú

spoluorganizátori podujatí, veľkou mierou pomohli pri testovaní, stavajú máj, chystajú vatru, robia všetko, o čo ich požiadam. **Brusnianski hasiči** – a nedelil by som ich na DHZ a DHZO. Ocenenie patrí všetkým hasičom.

Ďakujem všetkým a nikdy nezabudnem na ľudí, ktorí stáli pri mne, pomohli mi – aj nám spoločne. Vás, ktorí ste váhali, či pomôcť alebo nie, prosím, aby ste pomohli novému pánovi starostovi a poslancom, keď ste mne už pomôcť nestihli.

Vždy som sa snažil o to, aby v našej obci fungovala demokracia. Zistil som však – a bolo to veru smutné zistenie – že s ňou nevieme nakladať. Demokracia v dnešnej dobe neznamená, že všetko smiem, že všetko môžem. Demokracia je tu predovšetkým, pre rozumných ľudí a nie pre „facebookových hrdinov“. Chýba nám úcta k autoritám všeobecne – úcta žiakov k učiteľom, úcta detí k rodičom a starým rodičom, úcta ku kňazom, jednoducho úcta človeka k človeku.

Ďakujem ešte raz za všetko. Myslím, že „dobrý boj som bojoval, môj beh som dokončil“ a štafetový kolík odovzdávam s láskou a úctou novému pánu starostovi a novozvoleným poslancom obecného zastupiteľstva a teším sa na to, ako sa vám a nám bude spoločne dariť naplňovať ciele, ktoré ste si dali.

Dovoľte mi, milí Brusňania a Ondrejčania, poďakovať sa vám všetkým za prácu, ktorú ste vykonali preto, aby naša obec bola krajšia a aby sme sa tu všetci cítili dobre. Chcel by som vám z celého srdca zaželat pevné zdravie, šťastie, lásku, Božie požehnanie, pokoj v rodinách a veľa pracovných a osobných úspechov.

Jozef Šimeček

Výsledky volieb na starostu obce a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Brusno

- počet zapísaných voličov 1 802
- účasť voličov 55,27%
- vydaných obálok 996
- odovzdaných obálok 994
- počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľbu starostu a poslancov obecného zastupiteľstva obce 967
- zvolený starosta obce a 9 poslancov obecného zastupiteľstva

Platné hlasy pre kandidátov na starostu:

Por. číslo	Meno a priezvisko, titul kandidáta	Politická strana, politické hnutie, alebo koalícia, ktorá kandidáta navrhla alebo nezávislý kandidát	Počet platných hlasov	Percento získaných hlasov
1	Igor Švec, Ing.	SNS	828	85,62%
2	Branislav Vasilovčík	NK/NEKA	139	14,37%

Kandidát č. 1 – Ing. Igor Švec bol zvolený do funkcie starostu obce.

Kandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva v poradí podľa počtu získaných platných hlasov:

Por. číslo	Meno a priezvisko, titul kandidáta	Politická strana, politické hnutie, alebo koalícia, ktorá kandidáta navrhla alebo nezávislý kandidát	Počet platných hlasov
1	Tomáš Hláčik, JUDr.	NEKA	562
2	Ján Vaník, Ing.	KDH	405
3	Matej Parobek, Mgr.	NEKA	398
4	Miloš Ďuriančík, PharmDr., MPH	NEKA	393
5	Zuzana Hrušková, JUDr.	NEKA	382
6	Pavol Lihan	KDH	330
7	Ivana Hrončeková, Mgr.	KDH	306
8	Michal Núdzik	NK/NEKA	293
9	Dušan Krakovský, Mgr.	SMER - SD	277

Náhradníci – kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva v poradí podľa počtu získaných hlasov:

Por. číslo	Meno a priezvisko, titul kandidáta	Politická strana, politické hnutie, alebo koalícia, ktorá kandidáta navrhla alebo nezávislý kandidát	Počet platných hlasov
1	Michal Uhrík	NK/NEKA	249
2	Edita Pikulová	KDH	222
3	Ľudmila Slabeciusová	NEKA	219
4	Mária Kertiová, Ing.	KDH	194
5	Radoslav Pančuška	NK/NEKA	186
6	Jozef Bedrík	NK/NEKA	177
7	Andrej Dlhoš	NK/NEKA	177
8	Jana Martiaková	KDH	161
9	Katarína Dohnalová	SMER - SD	138
10	Jozef Schmidt	NK/NEKA	138
11	Ľuboš Môcik	NK/NEKA	127
12	Michal Fortiak	NK/NEKA	124
13	Veronika Tišliarová, Mgr.	REPUBLIKA	99
14	Ján Dugát, Ing.	NEKA	92
15	Roman Kamenský	NK/NEKA	87
16	Katarína Feriancová	SMS	69
17	Peter Plančík	KSS	56

Vysvetlivky skratiek politických strán, politických hnutí alebo koalícií: NEKA - nezávislý kandidát, NK/NEKA - Národná koalícia/nezávislí kandidáti, KDH - Kresťansko-demokratické hnutie, SMER - SD - SMER - sociálna demokracia, SMS - Strana moderného Slovenska, KSS - Komunistická strana Slovenska, SNS - Slovenská národná strana

Dňa 25. novembra 2022 prebehlo v Kultúrnom dome v Brusne Ustanovujúce zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Brusno, ktorého sa zúčastnil starosta obce Jozef Šimeček, novozvolený starosta obce Igor Švec, poslanci obecného zastupiteľstva, novozvolení poslanci obecného zastupiteľstva, pozvaní zástupcovia miestnych organizácií a široká verejnosť. Pozvánka na toto zasadnutie bola zverejnená na stránke obce.

Slávnostným zložením sľubu sa novozvolení starosta obce a poslanci obecného zastupiteľstva ujali svojich mandátov.

Všetkým prajeme správne rozhodnutia v prospech rozvoja našej obce, veľa pracovných úspechov, zdravie, šťastie a pohodu v rodinnom živote.

Lenka Longauerová

Obecné zastupiteľstvo informuje

Uznesenia z tridsiateho tretieho zasadnutia
obecného zastupiteľstva obce Brusno konaného
dňa **31. augusta 2022**

A/ SCHVAĽUJE

1. Všeobecne záväzné nariadenie obce Brusno č. 4/2022 o určení výšky príspevkov pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Brusno.
2. Kúpu pozemku evidovaného ako parcela registra „E“ – KN par. č. 246/1, druh pozemku: orná pôda o výmere 704 m² a to: spoluvlastnícky podiel 1/15 predávajúceho Marta Huťová, o veľkosti 46,93 m² za kúpnu cenu 30 EUR/m².
3. Dohodu o zrušení a vysporiadaní podielového spoluvlastníctva k parcele číslo: C- KN 825 o výmere 271 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, LV 580, medzi účastníkmi: Ing. Ján Uhrík, Lucia Kňazková a Obec Brusno.
4. Zníženie poplatku za stočné za obdobie august 2021 – august 2022 z dôvodu poruchy vo vodomernej šachte na ventile pre pána Dušana Oravca na priemer za posledné 3 roky, t. j. 168 m³.
5. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov – priamy predaj pozemku z dôvodu hodného osobitného zreteľa, pozemok E KN č. 644/12, o výmere 27 m², druh pozemku orná pôda, katastrálne územie Brusno, vedený na LV 1553 vedenom pre k.ú. Brusno, pre pani Hanu Haviarovú za kúpnu cenu 10 EUR/m². Dôvod hodný osobitného zreteľa spočíva v tom, že sa jedná o malú výmeru a pozemok je oplotený v užívaní žiadateľky. Kúpnu zmluvu vypracuje Obecný úrad Brusno, náklady na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností uhradí kupujúci.
6. Zverejnenie zámeru predajť pozemok parc. č. E KN 5 o výmere 265 m², vedený ako ostatná plocha, zapísaný na LV č. 1553, k. ú. Brusno, priamym predajom v zmysle ustanovenia § 9a ods. 9, písm. c) zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.
7. Nájom nebytových priestorov v budove Zdravotného strediska na ulici Športová s. č. 535/1, na parcele č. C KN č. 945/3, k. ú. Brusno, vedenom na LV č. 752, miestnosť číslo:

1.17	plocha	35 m ²
1.18	plocha	17 m ²
1.19	plocha	2,7 m ²

 pre Kláru Karcelovú za účelom cvičenia detí s DMO a autizmom v čase od 12. 09. 2022 do 22. 09. 2022. Cena nájmu je 1 EUR. Nájomnú zmluvu vypracuje obecný úrad.
8. V zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, výkon funkcie sobášiaceho poslanca JUDr. Tomáša Hláčika.

B/ NESCHVAĽUJE

Prenájom rodinného domu s. č. 74/81, Kúpeľná ulica, Brusno pre Michala Harnischa.

C/ UKLADÁ

Obecnému úradu vypracovať znalecký posudok na určenie ceny pozemku E KN parc. č. 5, LV 1553.

D/ BERIE NA VEDOMIE

1. Kontrolu plnenia uznesení Obecného zastupiteľstva v Brusne prijatých dňa 27. 06. 2022, ako aj uznesení prijatých obecným zastupiteľstvom v rokoch 2018 – 2022, ktoré neboli splnené k 30. 06. 2022.
2. Správu hlavného kontrolóra o výsledku kontroly č. 3/2022 – kontrola stavu a vybavovania pohládavok s dôrazom na daňové príjmy a príjmy obce plynúce z predaja výrobkov, tovarov a služieb za rok 2021.
3. Správu hlavného kontrolóra o výsledku kontroly č. 5/2022 – kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri kontrole č. 4/2021.

4. Informácie starostu obce:

- a) Starosta obce nekandiduje v ďalších komunálnych voľbách na funkciu starostu obce: vyčerpanie dovolenky alebo preplatenie zostatku dovolenky a dokončenie rozbehnutých a nedokončených vecí (sanácia krajnice/oporný múr Pod Brezinkou, odvodnenie Kakatka, spevnená plocha pri telocvični, žiadosť a podklady ku kolaudačnému konaniu vodnej stavby – vodovod Pod Dubinkou, oplotenia na viacerých miestach v obci, projektová dokumentácia na opravu miestnej komunikácie na ul. Železničná, PD Poverenícka chata, CBS mapy do stojanov, trhacie mapy, tabule, osadenie drevorezieb, dokončenie značenia chodníkov, virtuálny cintorín, atď.). Obec ušetrila na plate starostu za jedno volebné obdobie oproti zvyčajnému navýšeniu platu ako bolo zvykom v našej obci na max. sumu cca 50 000,- EUR. Prehodnotenie platu po 1 roku vo funkcii starostu sa zo strany poslancov OZ neuskutočnilo.
- b) ZŠ s MŠ Brusno – kotolňa, komíny: v mesiaci august 2022 firma LEMI KOM LEMI, s. r. o. vymenila komplet 4 ks komínov od kotolne až nad hrebeň strechy, na ktoré sú pripojené 4 ks spotrebičov na plynne palivo. Viac ako dvadsať rokov slúžili na odvod spalín z kotolne sivé kanalizačné rúry. Celková suma 7 880,- EUR.
- c) Oprava odvodnenia na ul. Kakatka: víťazná firma v rámci verejného obstarávania: CAVATOR, s. r. o., zmluva o dielo v sume: 6 820,38 EUR.
- d) Sanácia krajnice a udržiavacie práce – miestna komunikácia Pod Brezinkou: víťazná firma v rámci verejného obstarávania: BIELOSTAV, s. r. o., zmluva o dielo v sume: 21 289,70 EUR.
- e) Detské ihrisko pri Zdravotnom stredisku v Brusne: víťazná firma v rámci verejného obstarávania: BRANO, s. r. o., zmluva o dielo v sume: 26 641,20 EUR.
- f) Dom tradičných remesiel – dvere: firma Tomáš Medved' – stolárstvo dodala a namontovala 1 ks interiérových dubových dverí do Domu tradičných remesiel. Dvere boli dodané a namontované v celkovej sume 1 020 EUR.
- g) Projektová dokumentácia na miestnu komunikáciu Železničná ulica: objednaná projektová dokumentácia na opravu miestnej komunikácie na Železničnej ulici. Bolo zrealizované geodetické meranie a príprava projektovej dokumentácie. Na jestvujúcej komunikácii sa povrchová asfaltová vrstva „šmýka“ pretože asfalt je priamo položený na hline bez patričnej skladby cestného telesa (štrky, piesky, hutnenie, atď.).
- i) Verejné osvetlenie na uliciach Železničnej a Školskej: v priebehu mesiacov máj až august 2022 boli postupne namontované nové výložníky a nainštalované nové svietidlá Philips na všetkých stĺpoch verejného osvetlenia od železničného priecestia smerom k obecnému úradu až po Dom tradičných remesiel (na uliciach Železničná a Školská). Výmenou svietidiel došlo k zjednoteniu farebnej škály svietidiel (jeden Kelvinový odtieň), k niekoľkonásobnému zvýšeniu svietivosti a väčšej bezpečnosti občanov v nočných hodinách, oproti nainštalovaným LED žiarovkám a výbojkám.
- j) Odstránený nefunkčný rozhlas na cintorínoch: na cintoríne v časti obce Brusno a na cintoríne v časti obce Ondrej nad Domom smútku sa odstránil starý nefunkčný rozhlas (odstránili sa železné stĺpy, prevísajúce drôty, rozhlas).
- k) Revitalizácia okrasných kvetinových záhonov a vybudované nové záhony: záhradný architekt vykonal revitalizáciu okrasných kvetinových záhonov a skaliek pri dome smútku, na námestí a vybuodoval nové záhony pri pamätníku padlých hrdinov (pri Dome tradičných remesiel), pri hasičskej zbrojnici a pri Základnej umeleckej škole.
- l) Dokončená krajnica a natreté zábradlie: Banskobystrická regionálna správa ciest, stredisko Lučatín, dokončila nespevnenú krajinu pod oporným múrom a natrela zábradlie pod domom tradičných remesiel.
- m) Revitalizácia detských ihrísk: detské ihriská pri Základnej umeleckej škole na ulici Pod Dubinkou, na ulici Oremlaz a na ulici Zámlynie boli zrevitalizované (vymenené stojky, pobrušené a natreté prvky, atď.). Na dvoch detských ihriskách boli vyrobené a osadené nové sedenia (stôl a dve lavice).
- n) Hríbikovo – turistický chodník: vynesené a nainštalované drevené hríbiky v počte 11 ks na jednom mieste pri turistickom chodníku (červený chodník) nazvanom „Hríbikovo“ vedúcom od Srny smerom na Kopok. Poďakovanie všetkým, ktorí sa pričínili o to, aby sa hríbiky dostali na svoje miesto osadenia.
- o) Havarijná situácia na vodnom toku Sopotnica: na základe zaslanej žiadosti dňa 10. 09. 2021 na Generálne riaditeľstvo Lesy SR, š. p.

- so sídlom Námestie SNP 8, Banská Bystrica o okamžité riešenie havarijnej situácie na vodnom toku Sopotnica, začali Lesy s opravou regulácie vodného toku. Investor akcie Lesy SR, š. p.
- p) Vyčistený potok Brusnianka a natreté zábradlie: na základe vzájomnej dohody medzi starostom obce a pánom riaditeľom – Lesy SR, š. p., Odštepny závod Kriváň, bol vyčistený potok Brusnianka a natreté zábradlie okolo potoka.
- r) Dar obci Brusno – príviesná motorová striekačka: na základe podpísanej Darovacej zmluvy medzi Správou štátnych hmotných rezerv SR a obcou Brusno bola predmetom daru príviesná motorová striekačka PPS 12.
- s) Výstavba a zlepšenie bezpečnostných parametrov mostov na cestách I. triedy – I. etapa I /66 Brusno most ev. č. 66-089: spoločnosť

Strabag s. r. o. ukončila investíciu s názvom „Výstavba a zlepšenie bezpečnostných parametrov mostov na cestách I. triedy – I. etapa I /66 Brusno most ev. č. 66-089“. Spoločnosť Strabag ukončila opravu mosta v stanovenej lehote, investorom bola Slovenská správa ciest.

5. Informácie zástupcu starostu obce:
- a) Ďalší postup výkupu pozemkov pri škole, prebehlo stretnutie s ďalšími spoluvlastníkmi pozemkov.
- b) Odvolanie obce Brusno, ktoré podala voči rozhodnutiu Pamiatkového úradu SR – vyhlásenie krytého schodiska a fragmentu hrabovného múru za národnú kultúrnu pamiatku.

Peter Ivic

Uznesenia z tridsiateho štvrtého zasadnutia obecného zastupiteľstva obce Brusno konaného dňa 9. novembra 2022

A/ SCHVAĽUJE

1. Zmenu rozpočtu č. 2/2022 vykonanú rozpočtovým opatrením v zmysle § 14 ods. 2 písm. b), c), d) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

Na strane výdavkov:

Bežné výdavky						
FK	EK	Zdroj	Názov	Schválený	Zmena	Po úprave
06.2.0	635006	41	Budov, objektov alebo ich častí	11 000	+27 000	38 000
08.1.0	635006	41	Budov, objektov alebo ich častí	5 500	+5 500	11 000
09.2.1		41	Originálne kompetencie	634 073	+23 285	657 358
Kapitálové výdavky						
FK	EK	Zdroj	Názov	Schválený	Zmena	Po úprave
05.1.0	714005	41	Váha na kukavoz	40 000	-40 000	0
05.2.0	717003	41	Rekonštrukcia a modernizácia ČOV	40 000	-17 285	24 215
06.2.0	711001	41	Pozemkov	86 200	+1500	87 700

Na strane príjmov:

Bežné výdavky						
FK	EK	Zdroj	Názov	Schválený	Zmena	Po úprave
	111003	41	Výnos dane z príjmov	1 274 649	+25 000	1 299 649
Kapitálové výdavky						
FK	EK	Zdroj	Názov	Schválený	Zmena	Po úprave
09.2.1.		41	Originálne kompetencie	657 358	+25 000	682 358

2. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obci v znení neskorších predpisov, priamy predaj pozemku z dôvodu hodného osobitného zreteľa, pozemok E KN 5 o výmere 265 m², vedený ako ostatná plocha, zapísaný na LV č. 1553, k. ú. Brusno, pre Rímskokatolícku cirkev, Farnosť Sv. Ondreja, ul. Oremlaz 398, 976 62 Brusno, za kúpnu cenu 5,06 €/m² uvedenú v znaleckom posudku č. 82/2022 vypracovanom Ing. arch. Pavlom Bugárom, dňa 15. 10. 2022. Dôvod hodný osobitného zreteľa spočíva v tom, že na pozemku je umiestnené kryté schodisko slúžiace verejnosti ako prístup ku kostolu a cintorínu. Pozemok pod schodiskom tvorí jeden celok s týmto areálom. Kúpnu zmluvu vypracuje Obecný úrad Brusno, náklady na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností uhradí kupujúci.

Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli a na internetovej stránke obce dňa 09. 09. 2022 do 09. 11. 2022.

3. Zmluvu o zriadení vecného bremena č. 1904/2022 „Brusno, časť Dubinka IBV, vodovod a splašková kanalizácia“.
4. Na základe čl. 7 ods. 9) zásad hospodárenia s majetkom obce odpis daňového nedoplatku č. 270/2011 vo výške 11,68 EUR daňovníkovi Jozefovi Kotelešovi, pretože jeho vymáhanie od daňového dlžníka by bolo bezvýsledné.
5. Na základe čl. 7 ods. 9) zásad hospodárenia s majetkom obce odpis daňového nedoplatku č. 530/2018 vo výške 64,24 EUR, č. 530/2019 vo výške 64,24 EUR daňovníkovi Z. H. z dôvodu prebiehajúcich exekučných konaní, ktoré v rámci nemajetnosti vedú k nevykonalnosti daňového nedoplatku,
6. Na základe čl. 7 ods. 9) zásad hospodárenia s majetkom obce odpis daňového nedoplatku č. 553/2018 vo výške 15,44 EUR, č. 507/2018 vo výške 16,06 EUR, č. 554/2018 vo výške 15,44 EUR, č. 741/2019 vo výške 16,06 EUR daňovníkovi J. K. z dôvodu prebiehajúcich exekučných konaní, ktoré v rámci nemajetnosti vedú k nevykonalnosti daňového nedoplatku,
7. Na základe čl. 7 ods. 9) zásad hospodárenia s majetkom obce odpis daňového nedoplatku č. 181/2018 vo výške 32,88 EUR, č. 146/2018 vo výške 80,30 EUR, č. 178/2019 vo výške 32,88 EUR, č. 144/2019 vo výške 80,30 EUR, daňovníkovi I. P. z dôvodu prebiehajúcich exekučných konaní, ktoré v rámci nemajetnosti vedú k nevykonalnosti daňového nedoplatku,
8. Na základe čl. 7 ods. 9) zásad hospodárenia s majetkom obce odpis daňového nedoplatku č. 660/2018 vo výške 16,06 EUR daňovníkovi M. S. z dôvodu prebiehajúcich exekučných konaní, ktoré v rámci nemajetnosti vedú k nevykonalnosti daňového nedoplatku.
9. Na základe čl. 7 ods. 9) zásad hospodárenia s majetkom obce odpis daňového nedoplatku č. 457/2019 vo výške 16,06 EUR daňovníkovi K. K., pretože jeho vymáhanie od daňového dlžníka by bolo bezvýsledné.
10. V zmysle ustanovenie § 2 ods. 2 zákona NR SR č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest, preplatenie nevyčerpanej dovolenky starostovi obce Ing. Jozefovi Šimečkovi z dôvodu pracovného vyťaženia v počte 30 dní.
11. Výplatenie odmeny starostovi obce Ing. Jozefovi Šimečkovi pri ukončení funkčného obdobia vo výške dvojnásobku priemerneho mesačného platu.

B/ NESCHVAĽUJE

1. Žiadosť Mgr. Márie Demočovej, Záhonok 1959/33, 960 01 Zvolen, Súkromné centrum voľného času, Radvanská 1, Banská Bystrica, o poskytnutie finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie pre deti od 5 do 15 rokov veku s trvalým pobytom na území obce na rok 2022/2023.
2. Predĺženie prenájmu nebytových priestorov v budove Základnej školy, Školská 622 Brusno, miestnosť v budove prvého stupňa so samostatným vchodom pre Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v Brusne, Školská 622, 976 62 Brusno.

D/ BERIE NA VEDOMIE

1. Správu hlavného kontrolóra z kontroly uznesení prijatých dňa 31. 08. 2022.
2. Správu hlavného kontrolóra z kontroly č. 6/2022 – dotácie obce za rok 2021.
3. Informácie starostu obce:
- a) Sanácia krajnice a udržiavacie práce na miestnej komunikácii Pod

- Brezinkou: víťazom verejného obstarávania sa stala firma BIE-LOSTAV, s. r. o., Banská Bystrica, s ktorou bola podpísaná Zmluva o dielo v celkovej sume 21 289,70 EUR s DPH. Realizácia bola ukončená (oporný múr, odvodnenie, oplatenie s bránou, dosypanie štrkov, pieskov, hutnenie a asfaltovanie krajnice).
- b) Detské ihrisko pri Zdravotnom stredisku v Brusne: ukončená výstavba detského ihriska, ktorú realizovala firma BRANO, s. r. o., Valča, v celkovej sume 26 641,20 EUR s DPH. Zakúpené gumené rohože a nainštalované pod kolotoč.
- c) Oprava odvodnenia na ul. Kakatka: predmetom zákazky bola oprava poškodeného odvodnenia dažďových vôd na ulici Kakatka. Víťazom verejného obstarávania sa stala firma CAVATOR, s. r. o., Banská Bystrica. Celková suma za realizáciu predmetného diela predstavovala 6 820,38 EUR s DPH.
- d) Vybudovanie spevnenej plochy pri telocvični ZŠ s MŠ Brusno: z dôvodu problematického parkovania pri telocvični ZŠ s MŠ (veľké kaluže vody a množstvo bahna z dôvodu dažďového počasia) bolo zrealizované spevnenie predmetnej plochy. Predmetné dielo realizovala firma LIMAZA, s. r. o., Podbrezová, ako víťaz verejného obstarávania. Náklady na dielo predstavovali sumu 6 000,00 EUR.
- e) Rekonštrukcia miestnej komunikácie pri železničnej stanici Brusno: bola vypracovaná projektová dokumentácia na rekonštrukciu predmetnej komunikácie v sume 1 440,- EUR, následne, dňa 05. 10. 2022, bola vyhlásená verejná súťaž, v rámci ktorej však nebola predložená žiadna ponuka.
- f) Kamerový systém námestie: firma ALTYS, s. r. o., Banská Bystrica zrealizovala rozšírenie obecného kamerového systému a výmenu nefunkčných kamier plus dodávku zariadenia na archiváciu a materiál v celkovej hodnote 5 982,00 EUR. Nové, kvalitnejšie kamery prioritne snímajú námestie, obecný úrad a miestne kultúrne stredisko.
- g) Bagrovanie brehov rieky Hron: Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Povodie horného toku rieky Hron, pokračuje v čistení bermy hrádze od cestného mosta smerom k železničnému mostu. Odkrytá bola pôvodná kamenná regulácia.
- h) Chodník na korune hrádze rieky Hron: opravený chodník na korune hrádze od zdravotného strediska smerom k cestnému mostu.
- ch) Čistenie rigola na ulici Pod Dubinkou a na ulici Brusnec: dvaja naši občania boli pridelení cez Okresný súd Banská Bystrica na vykonávanie verejno-prospešných prác. Momentálne prebieha čistenie rigola na ulici Brusnec.
- i) Cintoríny v obci: cintorín vo sv. Ondreji – oprava chodníka v cintoríne nad domom smútku. Vyrezanie náletových drevín, úprava kríkov a krovín. Cintorín v Brusne – odstránené bočné schodisko vedúce do márnice z dôvodu vybudovania nového chodníka smerom k lávke vedúcej cez železnicu a nového oplatenia s bráničkou, ktoré by sme chceli zrealizovať ešte v tomto roku, ak nám to počasie dovoľí. Orežanie a vyrezanie kríkov v plote od železničnej trate.
- j) Október – mesiac úcty k starším: dňa 19. 10. 2022 sa uskutočnilo stretnutie seniorov v miestnom kultúrnom stredisku na podujatí „Október – mesiac úcty k starším“. Program: vystúpenie sólistov z DFS Dratvárik zo Slovenskej Ľupče, Hviezda súdna šou, harmonikár a spoločenské stretnutie s občerstvením.
- k) Uvítanie detí do života: dňa 26. 10. 2022 sa mohlo konečne uskutočniť „Uvítanie detí do života“ na obecnom úrade v Brusne.
- l) Osadené informačné tabule na cintorínoch a spracovaný passport hrobových miest: inštalácia informačných tabúl hrobových miest na všetkých troch cintorínoch v rámci „Virtuálneho cintorína“. Máme spracovaný passport hrobových miest na cintoríny, odpodúčam si ich pozrieť na našej webovej stránke. Zo strany obecného úradu prebieha naplnenie databázy.
- m) Panské chodníky: osadené drevorezby zvierat na chodníku od Srny a od Hladušovej smerom na Kopok. Vyrobené smerové informačné šípky na chodníky (drevené a plastové smerovníky), ktoré budú postupne nainštalované. Vyrobené a dodané dva druhy tabúl v počte 2 ks o rozmeroch 150 x 100 cm, ktoré by mali byť osadené do drevených stojanov – jedna je katastrálna mapa obce a druhá je mapa Panských chodníkov, s popisom všetkých chodníkov, s fotkami, vyhlídkami, atď. V tlači sú momentálne trhacie mapy Panských chodníkov s popisom o chodníkoch. Poďakovanie všetkým, ktorí nám pomohli, aby sme mapy dostali do finálnej podoby. Katastrálnu mapu a mapu Panských chodníkov nájdete na našej webovej stránke.
- n) Nákup 35 ks svietidiel verejného osvetlenia PHILIPS Malaga: bola zrealizovaná dodávka 35 ks svietidiel PHILIPS Malaga v celkovej cene 5 319,30 EUR. Priebežne, na základe nahlásenia občanov, sa riešia poruchy na verejnom osvetlení, ktoré sa väčšinou riešia výmenou starých svietidiel za nové.
- o) Zakreslenie inžinierskych sietí: objednávka pre firmu T-MAPY, s.r.o. Bratislava, na zakreslenie inžinierskych sietí (elektrika, plyn, kanalizácia, telefón) na základe poskytnutých podkladov od správcov sietí do programu, v ktorom pracuje náš obecný úrad.
- p) Objednávka lavičiek: na základe podnetov občanov boli objednané lavičky na doplnenie v počte 5 ks.
- r) Kniha Čarovná Banská Bystrica: participovali sme na knihe Čarovná Banská Bystrica a okolie. Listovač nájdete na našej webovej stránke.
- s) Štiepkovanie konárov: prebieha štiepkovanie konárov a kríkov na „zbernom dvore“.
- t) Sobášna miestnosť: vyrobený drevený erb obce a štátny znak do sobášnej miestnosti, zakúpený drevený stojan s drevenými tyčami a s vľajkami.
- v) Prístupová cesta do Brusenca: na základe rozhodnutia Okresného úradu Banská Bystrica, Odboru starostlivosti o životné prostredie, prebieha vyrezávanie krovínového porastu a orežovanie stromov na prístupovej ceste do lokality Brusnec.
4. Informácie zástupcu starostu obce:
- a) Parkovanie áut v areáli základnej školy,
- b) Výrub označeného orecha na Železničnej ulici.
5. Informácie zo zasadnutí komisíí OZ.
- a) Finančná komisia:
- žiadosť o rozpočtové opatrenie ZŠ s MŠ Brusno,
 - žiadosť ZUŠ o finančné prostriedky na odmeny v zmysle kolektívnej zmluvy,
 - žiadosť Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva Brusno (OZ Šťastná škola),
 - žiadosť ZŠ s MŠ – nepostačujúce priestory pre ŠKD, tabule, počítače, interaktívne tabule,
 - žiadosť o poskytnutie finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie – Súkromné CVČ,
 - žiadosť o finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadení SENIORKA n. o.
- b) Kultúrno-školská a športová komisia:
- vyhodnotenie výstavy „Jeseň v záhrade“,
 - pripravovaná komentovaná prezentácia o živote čipkárov dňa 20. 11. 2022 o 15:00 hod. v MKS.

D/ MENÍ

1. Uznesenie OZ č. 16/2022 zo dňa 09. 03. 2022 – zníženie poplatku za stočné za kalendárny rok 2022 z dôvodu poruchy na spoji vodomu pre pána Martina Šebeša na základe predložených údajov StVPS na 109 m³.

E/ RUŠÍ

1. Uznesenie OZ č. 10/2022 zo dňa 27. 06. 2022 – odpredaj pozemkov C KN č.1626/3, druh pozemku zastavaná plocha o výmere 53 m², C KN č 1626/4, druh pozemku zastavané plochy o výmere 14 m² katastrálne územie Brusno, ktoré vznikli Geometrickým plánom č. 43884369-12/2022, vyhotoviteľ Ing. Peter Pisarovič – z dôvodu, že časť predávaného pozemku odčleneného z parcely E KN 48/2 nie je vo vlastníctve obce a pre časť predávaného pozemku odčleneného z E KN 48/1 nie je možné použiť inštitút osobitného zreteľa.

F/ ODPORÚČA

Obecnému úradu oznámiť žiadateľke Ing. Monike Šagátovej, že obec Brusno súhlasí len s predajom pozemku, ktorý patrí obci Brusno a ktorý má žiadateľka oplatený bráničkou a oplatením predzáhradky a dlhodobo ho užíva. Zrušiť kúpnu zmluvu a vrátiť uhradené finančné prostriedky.

G/ UKLADÁ

1. Riaditeľovi Základnej školy s materskou školou, Školská 622, 976 62 Brusno, pripraviť nový návrh zmluvy a v zmysle zásad o hospodárení predložiť na schválenie obecnému zastupiteľstvu. (prenájom priestorov pre Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v Brusne).

Lenka Longauerová

Zmodernizovaná predajňa Coop Jednota v Brusne

**V piatok 1. júla 2022 otvoril regionálny
reťazec COOP Jednota Krupina svoj jubilejný
50. supermarket**

Obyvatelia Brusna sa počas letných prázdnin dočkali znovuotvorenia vynovenej predajne maloobchodného reťazca COOP Jednota na Kúpeľnej ulici. Počas slávnostného otvorenia boli pre zákazníkov pripravené ochutnávky, špeciálna akciová ponuka vybraných tovarov, čerstvé pukance, ale aj drobné darčeky k nákupom a súťaž o zaujímavé výhry.

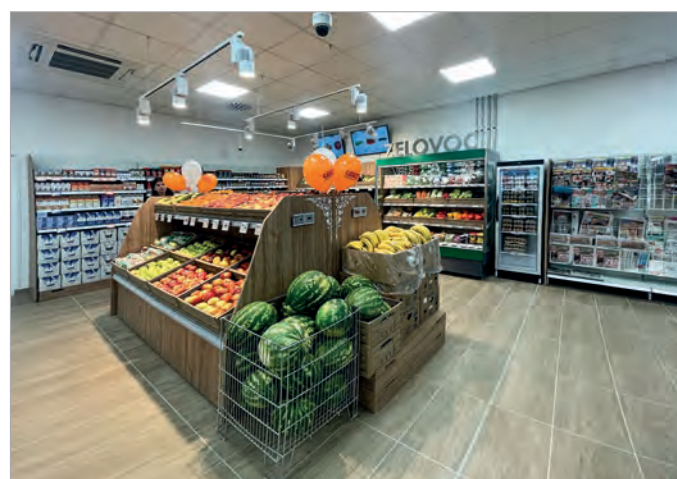
Nový supermarket sa nachádza v centre obce v zrekonštruovaných priestoroch prístavby pôvodnej predajne Jednota na Kúpeľnej ulici. Na predajnej ploche 340 m² nájdú zákazníci výber z viac ako 6 000 tovarov, najmä slovenských a lokálnych dodávateľov. Novinkou je aj pekárnička, v ktorej zamestnanci každý deň dopekajú čerstvé a voňavé pečivo. Predajňa od začiatku rekonštrukcie, ktorá započala ešte v novembri 2021, prešla výraznou vizuálnou zmenou v interiéri aj v exteriéri. V priestoroch predajne pribudlo moderné vybavenie,

ktorého súčasťou je nové osvetlenie, elektronické cenovky a dizajnové prvky. Atmosféru predajne dotvára aj interiérové rádio, v ktorom sa môžu zákazníci informovať o aktuálnych akciových ponukách, ale aj započúvať sa do hudby slovenských interpretov. Neodmysliteľnou súčasťou je zálohový automat pre výkup plechoviek a sklenených a plastových fliaš. V okolí predajne vznikli pre zákazníkov reťazca nové parkovacie miesta a bezbariérový vstup. O komfort zákazníkov predajne sa stará deväťčlenný kolektív zamestnancov pod vedením pani vedúcej Kataríny Koreňovej.

„V priebehu predchádzajúcich 6 mesiacov sa nám podarilo presťahovať, zrenovovať a zväčšiť priestory našej bývalej predajne, ktorú sme premenili na náš jubilejný 50. supermarket COOP Jednoty Krupina. Novým supermarketom nadväzujeme na dlhoročnú tradíciu pôsobenia nášho regionálneho družstva v horehronskom regióne, kde tak ako vo všetkých našich regionálnych pôsobiskách prinášame zákazníkovi najväčšiu ponuku slovenských potravín,“ uviedol

pri slávnostnom otvorení predajne Jozef Vahančík, predseda predstavenstva COOP Jednoty Krupina. Supermarket v Brusne je počas pracovného týždňa otvorený denne od 6-tej do 18-tej hodiny a počas víkendov - v sobotu od 6-tej do 12-tej a v nedeľu od 6-tej do 11-tej hodiny.

COOP Jednota Krupina je regionálny reťazec, ktorý je súčasťou obchodnej skupiny COOP Jednota, najväčšieho domáceho maloobchodného reťazca na Slovensku. V súčasnosti regionálny predajca prevádzkuje 158 predajní situovaných v 11 okresoch, najmä v regióne Stredného Slovenska.

*Dominika Vahančíková,
vedúca odboru marketingu Coop Jednota Krupina*

**ZŠ s MŠ
Brusno**

Z bohatého života materskej školy

Materská škola je aj v tomto školskom roku štvortriedna. Deti sú rozdelené v triedach podľa veku, a to v Čerešničkovej 2 – 3-ročné deti, v Slivkovej 3 – 5-ročné deti, v Hruštičkovej 4 – 5-ročné deti a v Jablčkovej triede 5 – 6-ročné deti. V materskej škole je zapísaných 80 detí.

Konečne po dvoch rokoch sme sa znovu spolu s rodičmi a starými rodičmi mohli stretnúť na šarkaniáde a užiť si spoločne peknú sobotu. Náš predškolák Matteo nás reprezentoval v Banskej Bystrici na *Predškoláčikovi* a v októbri sme počas pobytu vonku robili radosť okoloidúcim starým a obdarili ich drobnosťou.

ŠARKANIÁDA

Druhá októbrová sobota bola ako stvorená na šarkaniádu. Počasie nám viac než prišlo a my sme sa mohli opäť po dvoch rokoch stretnúť pri našej obľúbenej jesennej aktivite. Veľmi nás teší, že sme sa na kopci nad hlavnou cestou stretli v takom veľkom počte. Deti sa už nevedeli dočkať. Vo vetre poletovali pestrofarebné šarkany, veľké, malé, s chvostom, bez chvosta, vtáci, draci, bolo sa na čo pozerieť. Rodičia pripravili ohnisko a popri púšťaní šarkanov sme si opekali špekáčky. Všetky deti dostali za odmenu šarkana z papiera so sladkou odmenou. Spokojnosť a úsmevy na tváričkách detí, ich rodičov a starých svedčili o tom, že šarkaniáda sa vydarila.

PREDŠKOLÁČIK – PREHLIADKA DETÍ V PREDNESE POÉZIE A PRÓZY

Dňa 19. októbra 2022 sa naša materská škola zúčastnila 23. ročníka prehliadky detí v prednese poézie a prózy v Banskej Bystrici s názvom *Predškoláčik*. Organizátormi podujatia boli Regionálna sekcia Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (OMEP) Banská Bystrica v spolupráci s mestom Banská Bystrica a tamojším Školským úradom. Reprezentoval nás predškolák Matteo Gallo z Jablčkovej triedy. Spoločne sme vybrali veršovanú rozprávku od Pavla Štefánika *O Jankovi Hraškovi*. Deti a hostí privítala pani riaditeľka MŠ Šalgotarjanska Ľubica Dobrotová, tajomníčka RS OMEP BB a pani Katarína Čižmárová, poslankyňa MsZ BB, deťom prečítala obľúbený úryvok z knihy *O Gul'kovi Bombul'kovi*. Po rozprávke už chodili na pódium detičky z jednotlivých materských škôl z Banskej Bystrice, Riečky a Brusna, predviesť svoje recitačné zručnosti.

Matteo bol za svoj výkon odmenený potleskom. Porota vyhlásila všetky detičky za víťazov a odmenili ich pekným darčekom za ich úsilie a prípravu a taktiež Pamätným listom na toto krásne strávené dopoludnie.

Ďakujeme Matteovi za vynikajúcu reprezentáciu našej materskej školy.

OKTÓBER – MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

Mesiak úcty k starším nám pripomína, že si máme vážiť a správať sa úctivo k starším ľuďom.

S detičkami sme sa rozhodli, že by sme radi spríjemnili starým deň a preto deti vlastnoručne vyrobili malé darčeky – srdiečka, ktoré s obrovskou radosťou počas prechádzky po obci rozdávali starým, ktorých stretli. Radosť z obdarovania bola vzájomná a tešili sa nielen detské očka, ale aj tie obdarovaných starších ľudí. V srdiečku si našli čajík, cukor a lízanku, aby si osladili deň. Veríme, že detičky starým spríjemnili všedný deň a krásny úsmev na tvári im ostal ešte dlho.

Z bohatého života základnej školy

Milí spoluobčania, rodičia, deti, priatelia! Začnem od začiatku, teda od 5. septembra 2022. V tento deň sa začal školský rok. Myslím si, že všetci sa na tento deň tešili. Po prázdninovom oddychu sme sa stretli a pustili sa do plnenia povinností. Do našej školy nastúpilo 215 žiakov do prvého až deviatego ročníka. Triednymi učiteľmi sú títo páni učitelia a pani učiteľky: I. A – Iveta Gregorová, I. B – Ivana Štellerová, II. A – Soňa Donovalová, III. A – Zuzana Píšiiová, IV. A – Katarína Garajová, V. A – Jaroslav Šuba, VI. A – Michal Pavelka, VI. B – Daniela Pikulová, VII. A – Lucia Košíková, VII. B – Anna Vaníková, VIII. A – Katarína Parobeková, IX. A – Anna Uhríková. Bez triednictva je pani učiteľka Jana Koberová, Monika Flašková, Alexandra Šišáková, Monika Turňová, pán učiteľ Patrik Palider a Miroslav Kučefík. Náboženskú výchovu vyučujú kňazi Marek Veverka a Ján Jakuš. V školskom klube detí sa stretáva v popoludňajších hodinách 78 detí pod vedením paní vychovávateľiek Mileny Grúberovej, Renáty Hudákovej, Kataríny Morovej Šuchaňovej a Magdy Galatovej. V našej škole pracujú asistenti učiteľa Peter Klempa, Beáta Turňová, Monika Turňová, Viktória Krajčírová, Ján Vaník, Júlia Čermáková, Kristína Magerová a Kristína Slopovská. Riaditeľ školy je Alexander Šabo a zástupkyňou riaditeľa je Mária Urbančoková – Jakubovie. Na škole pracuje špeciálna pedagogička Miroslava Majerčíková a školská psychologička Nikola Gumanová.

Okrem vzdelávacej funkcie sa zameriavame aj na čoraz dôležitejšiu výchovnú úlohu. Pôsobenie na deti, ich výchova, usmerňovanie a pomoc v rôznych situáciách sa uskutočňuje prostredníctvom školských i mimoškolských akcií. Spomeniem aspoň niektoré, ktoré sme v mesiacoch september a október uskutočnili.

BIELA PASTELKA

Naša základná škola sa každoročne zapája do charitatívnej akcie *Biela pastelka*, ktorá pomáha ľuďom so zrakovým postihnutím. Zbierku v našej škole zrealizovala VIII. A trieda a pani učiteľka Anna Vaníková. Pre nepriaznivé počasie uskutočnili žiaci tento rok zbierku len v areáli našej školy. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska ďakuje ZŠ s MŠ Brusno za dlhoročnú spoluprácu.

NÁVŠTEVA V DOMOVE SENIOROV HRONOV PRI PRÍLEŽITOSTI MESIACA ÚCTY K STARŠÍM

Október je mesiac, ktorý už tradične patrí starším spoluobčanom. Naši žiaci si pripravili kultúrny program a navštívili seniorov v domove Hronov. Ujom a tetám sa vystúpenie veľmi páčilo. V domove bola skvelá atmosféra a spojenie dvoch generácií bolo veľmi obohacujúce. Deti sa prostredníctvom stretnutí so seniormi stávajú empatickejšími, citlivejšími a uvedomujú si, že súčasťou života je aj staroba. Starkí v domove s každým stretnutím pookrejú a nadobúdajú pocit, že na nich stále niekto myslí a má ich rád.

PONOŽKOVÝ OKTÓBER

Tento rok sa naša škola prvýkrát zapojila do charitatívnej akcie *Ponožkový október*, ktorú organizuje OZ Podaj ďalej Prešov. Zmyslom tejto aktivity je pred zimným obdobím vyzbierať ponožky pre ľudí v núdzi. A prečo práve ponožky? Zistilo sa, že charity zabezpečujú takýmto ľuďom oblečenie i obuv, ale taká drobnosť, akou sú ponožky, sa medzi darovanými vecami nájde len málokedy. Ponožky pritom chránia pred chladom, infekciami, uľahčujú takýmto ľuďom chôdzu. Zbierali sa nové ponožky akejkoľvek farby a veľkosti. Odovzdáme ich ľuďom, ktorí to potrebujú.

EXKURZIE

Európsky deň jazykov má na našej škole dlhoročnú tradíciu. Jeho cieľom je podnietiť Európanov, aby sa bez ohľadu na vek učili viac jazykov. Žiaci sa prostredníctvom neformálneho učenia dozvedeli niečo nové, dovtedy nepoznané.

Žiaci 5. a 6. ročníka spoznávali Gemer. Navštívili Ochtinskú aragonitovú jaskyňu, v ktorej obdivovali jedinečnú aragonitovú výzdobu. Nasledovala prehliadka kaštiela v Betliari. Videli tu vzácny nábytok, ručne maľované porcelánové súpravy, vzácne umelecké diela. Najviac ich zaujala knižnica s historickými knihami z 18. storočia. Počas exkurzie navštívili aj historické Námestie baníkov v Rožňave s krásnymi historickými budovami.

Žiaci 5. a 6. ročníka na Gemer

Siedmci navštívili mesto Trenčín. Prvé kroky viedli k bráne Trenčianskeho hradu odkiaľ bol krásny výhľad na celé okolie. Cestou naspäť sa zastavili pri Katovom dome, ktorý bol v minulosti bytom mestského kata a zároveň mučiarňou a väznou. Prírodovedné múzeum v Trenčíne ich zaujalo svojou zbierkou motýľov a hmyzu. Prešli sa aj po Štúrovom námestí, ktoré je pomenované na počesť Ľudovíta Štúra, ktorý sa zaslúžil o vznik spisovného slovenského jazyka. Nezabudnuteľným zážitkom bolo vidieť trenčiansku skalu s nápisom po rímskych vojakoch, ktorá sa nachádza v hoteli Elizabeth.

Ôsmaci a deviataci navštívili Bojnice. Prvou zastávkou bola zoológická záhrada. Videli množstvo zaujímavých zvierat, ich podmienky života a starostlivosť o ne. Najviac ich zaujala panda červená a nový krásny výbeh pre slony. Nasledovala prehliadka Bojnického zámku. Žiaci v ňom objavili množstvo historických exponátov, Pálfyho hrobku, hradnú studňu s jaskyňou. Dozvedeli sa viac o živote Pálfyovcov a Huňadyovcov. Najviac ich zaujali krásne zlaté zrkadlá a vyzdobený zámokový interiér. Nakoniec si vychutnali výhľad na celé okolie Bojníc z vyhliadkovej veže Čajka.

žiaci 8. a 9. ročníka v Bojniciach

Žiaci 3. a 4. ročníka sa zúčastnili exkurzie v Kremnici. Najprv navštívili štôľňu Andrej, kde sa dozvedeli zaujímavé informácie o ťažkej práci baníkov, hlboko v podzemí Kremnických vrchov. Ďalšou zastávkou bola tamojšia mincovňa – najstarší nepretržite fungujúci podnik na svete. Tu sa dozvedeli niečo o razení mincí, plakiet, ale aj medailí, či odznakov. Každý si kúpil malý suvenír na pamiatku a na záver sa mohol pokochať krásami historického jadra mesta Kremnica.

žiaci 4. ročníka

NÁVŠTEVA V RTVS

Chlapci zo siedmej triedy navštívili spolu s pani učiteľkou Vaníkovou RTVS štúdio Banská Bystrica. Mohli si vyskúšať, aké je byť moderátorom, spravodajcom, či vysielacím technikom v rozhlase a v televízii. Nahliadli do zákulisia a stretli sa so známymi hlasmi z éteru Rádia Regina Stred, redaktormi a moderátormi Televíkendu či Reginy a zažili aj živé vysielanie.

DOPRAVNÉ IHRISKO

V mesiaci október sa žiaci 1. stupňa našej školy zúčastnili dopravnej výchovy v Žiari nad Hronom. Deti mali najprv teoretické vyučovanie, kde si zopakovali dopravné predpisy, dopravné značky a ako sa správať a reagovať na cestách. Potom si to mohli priamo vyskúšať na dopravnom ihrisku. Jazdili na bicykloch a kolobežkách. Tento deň si veľmi užili.

žiaci 4. ročníka

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA

13. a 14. októbra sa v našej škole konalo školské kolo Olympiády zo slovenského jazyka. Svoje vedomosti si otestovalo 16 žiakov z 8. a 9. ročníka.

Olympiáda pozostávala z troch častí:

- I. písomná časť – vedomostný test a práca s textom zameraná na porozumenie textu z hľadiska všetkých jazykových rovín,
- II. písomná časť – transformácia textu na iný slohový útvar,
- III. ústna časť – rečnícky prejav.

Žiaci si mohli preveriť svoje vedomosti, čitateľské zručnosti, kreativitu a rečnícke schopnosti.

Najlepšími boli:

1. miesto: Veronika Dugátová, 8. A,
2. miesto: Romana Klimentová, 9. A,
3. miesto: Tomáš Daučík, 8. A.

Do okresného kola, ktoré sa uskutoční 10. 11. 2022, postupuje Veronika Dugátová. Držíme jej palce!

FOLKLÓRNY SÚBOR DRATVÁRIK

10. októbra našu základnú školu navštívil DFS Dratvárik zo Slovenskej Ľupče. Počas ich vystúpenia v kultúrnom dome mali žiaci

možnosť spoznať tradičné piesne a tance z Horehronia, Gemera, Liptova a Oravy. Dozvedeli sa nové informácie o ľudových krojoch, spoznali ich jednotlivé časti. Vystúpenie sa všetkým páčilo o to viac, že svoje umenie na pódiu predstavili aj žiaci našej školy, ktorí sú stálymi členmi folklórneho súboru. Žiaci pochopili, že zachovávanie našich tradícií by malo byť súčasťou každodenného života.

SVET OKOLO NÁS – ČÍNA

Cyklos *Svet okolo nás* je celoštátny vzdelávací projekt, ktorý má za úlohu priblížiť žiakom zaujímavé kúty našej planéty. Tento rok sa žiaci prostredníctvom dvojice cestovateľov, Ivana a Martina, dostali do ríše za Veľkým múrom, do Číny. Žiaci sa počas projekcie zoznámili s miestnymi menšinami, ich zvykmi a tradíciami. Prešli sa po Veľkom čínskom múre, pokochali sa pohľadmi na pandu veľkú, vydali sa na západ krajiny, kde už Čína nie je Čínou. Spoznali čínsky vidiek aj najmodernejšie mestá sveta. Mali možnosť vidieť Himaláje a Tibetskú náhornú plošinu, kde miestni nomádi chovajú svoje stáda jakov. Nakoniec diskutovali s cestovateľmi o ich nezabudnuteľnej výprave.

Anna Vaníková, Katarína Parobeková

Základná umelecká škola v Brusne

DIVADELNÝ VÝLET NAŠICH ŽIAKOV

Ja si už ani nepamätám, kedy sa mi podarilo získať lístky na dopodňajšie divadelné predstavenie pre deti, ktoré by som navštívila so žiakmi našej ZUŠ-ky. Ten čas však predsa prišiel a konečne sme sa mohli vybrať do Divadla Jozefa Gregora Tajovského do Zvolena na úplne prvú reprízu predstavenia Zázračná cesta králika Eduarda so žiakmi z elokovaného pracoviska v Medzibrodě. Pridali sa k nám aj všetci prváci a druháci so svojou pani učiteľkou Drahoslavou Dobošovou. Naša cesta bola možno tiež pre niektoré deti zázračná, lebo ešte necestovali vlakom, alebo len veľmi málo a samozrejme,

neobišlo nás ani meškanie. Staršie deti, ktoré navštevujú školu v Brusne, sú už skúsenými cestovateľmi, aj keď aj oni možno prvýkrát prestupovali z vlaku na vlak, aby sa dostali do cieľa. Cestou tam bolo všetko v poriadku, ale späť... rýchlik meškal tak veľa, že nakoniec sme išli zo Zvolena osobným vlakom a ten ďalší, do Medzibrodě, nás už nepočkal. Strávili sme ďalšiu polhodinku na banskobystrickej vlakovej stanici. Výlet nakoniec skončil šťastlivo a francúzske zemiaky, čo nás čakali v školskej jedálni medzibrodské školy, boli dokonalou bodkou za super stráveným dňom.

Na internetovej stránke Divadla JGT autori ohľadom hry, ktorú sme mali možnosť vidieť, uvádzajú: „Pútavá rodinná rozprávka na motívy knihy americkej spisovateľky Kate DiCamillo o dobrodružnej ceste králika Eduarda za strateným Domovom. Králik Eduard je obľúbenou porcelánovou hračkou malej Alice. Dievča ho neustále rozmaznáva a zahŕňa nekonečnou láskou a pozornosťou. Malý králik si užíva rozmarne radosti života v domácnosti rodiny Tulaneovcov. Svoje šťastie si však veľmi neváža a všetko okolo seba považuje za absolútnu samozrejmosť. Až dokým mu nevinný výlet na za-

oceánskej lodi neobráti život celkom hore labkami. Mnohé útrapy a lúčenia, ale najmä bytostne ľudskí priatelia menia jeho porcelánové srdiečko a Eduard začína lepšie chápať, čo je pre neho skutočne dôležité a čo znamená mať niekoho úprimne rád. Aký zázrak čaká na namysleného kráľika v závere cesty?" To radšej neprezradím, aby ste mali chuť túto rozprávku vidieť. Fantastické 80-minútové predstavenie, pri ktorom sme občas ani nedýchali. Profesionálne výkony hercov, ktorí stvárnili viac postáv, doplnené skvelou hudbou, spevom, tancom, plasticou sa meniacou scénou, krásnymi kostýmami a bábkami – samotným Eduardom a geniálne vodeným psíkom. Deťom sa s Eduardom cestovalo tak dobre, že už na našej spiatocnej ceste sa ma pýtali, kedy zas pôjdeme do divadla... a aj počas ďalších dní ma obliehali s touto otázkou.

Zakončila by som „recenziou“ môjho žiaka Tomáša: „Pani učiteľka Lenka, ďakujem Ti, že si ma zobrala na toto predstavenie. V živote som lepšie divadlo nevidel.“ Aj takto sa dajú položiť základy záujmu o divadelné umenie.

VYSTÚPENIE ŽIAKOV V MEDZIBRODE

V stredu, 9. novembra 2022, pozval pán starosta obce Medzibrod, Pavol Svetlík, do kultúrneho domu v Medzibrode seniorov, ktorí oslavujú v tomto roku životné jubileum. O kultúrny program sa postarala mužská spevácka skupina Borovô a žiaci ZŠ s MŠ Medzibrod v spolupráci so ZUŠ Brusno. Žiaci si na vystúpenie pripravili piesne a básne, ktoré boli pretkané tónmi skladieb v podaní klaviristov Jakuba Kochelku, Noemi Klimovej, Lei Ligenzovej a Jána Haviara z medzibrodskkej klavírnej triedy pani učiteľky Longauerovej a gitaristu Lukáša Šutáka, ktorý vystúpil spolu s pánom učiteľom Branislavom Jakubisom. Sme radi, že naši žiaci mohli prispieť k dôstojnému priebehu celej akcie. Ďakujeme za pozvanie a jubilantom prajeme veľa zdravia, pohody a síl do nasledujúcich rokov.

Lenka Longauerová

Keď sa drobné piesenky...

Pekný kultúrny zážitok nám pripravila naša speváčka Edita Pikulová pestrým a zaujímavým koncertom pod názvom Keď sa drobné piesenky...

Koncert sa konal v nedeľu 7. augusta 2022 o 16:00 hod. v Kostole sv. Ondreja v Brusne. Spolu so Zuzanou Podmanickou nám spievali pesničky takých významných autorov ako sú Mikuláš Schneider Trnavský, Antonio Vivaldi, Georg Fridrich Händel, Andrew Lloyd Webber, Franz List, Giuseppe Giordani, Giacomo Puccini či Léo Delibes. Na klavíri ich sprevádzal Marko Bukovský, ktorý pridal aj jednu sólovú skladbu. Kto prišiel, neobanoval. Odmenou mu boli

výkony všetkých troch účinkujúcich. Po koncerte ma jedna z nadšených návštevníčok poprosila, aby som poďakoval všetkým účinkujúcim, pretože ona má takúto hudbu veľmi rada a možnosť vypočuť si ju nebýva u nás veľa. Takže, ďakujeme, bolo to naozaj pekné kultúrne osvieženie v tohoročnom horúcom lete.

Ján Vaník

Mesiace úcty k starším

Stretnutie seniorov

„Čas plynie a pripisuje nám dni, mesiace a roky bez toho, aby sa nás pýtal na náš názor. Od okamihu nášho zrodenia nás vezme pod svoju vládu a nepovolí ani jeden opravný termín, ani jeden maličký návrat. Pre prírodu v našich zemepisných šírkach žiadna jeseň nie je definitívou a po zime nám znova zázračne ponúkne novú jar. Ľudská jeseň môže nájsť svoju novú jar už len v deťoch a vnúčatkách.“

Týmito slovami sa prihovril v stredu 19. októbra 2022 starosta obce Jozef Šimeček seniorom na stretnutí, ktoré organizoval Obecný úrad v Brusne v spolupráci s miestnou Jednotou dôchodcov pri príležitosti Mesiaca úcty k starším.

V kinosále Miestneho kultúrneho strediska v Brusne sa zišlo približne 130 ľudí. Program moderoval člen činohry Divadla J. G. Tajovského vo Zvolene Radoslav Kuric. Na úvod vystúpili sólisti folklórneho súboru Dratvárik. Zahrali na píšťalke, na heligónke, na

fujare i na gajdách. Na fujare sme s obdivom sledovali zručnosť a umenie Martina Lehockého z našej obce.

Potom vystúpil s príhovorom náš pán starosta. Práve jeho slová citovala v úvode tohto príspevku a v citovaní budem ešte pokračovať, pretože ide naozaj o krásne myšlienky.

„Skracujúce sa jesenné dni s čoraz skúpejším prídelom slnka, so smutnými dažďami a hmlami, no na druhej strane s bohatosťou dozretých plodov na poliach a v záhradách – to je večný symbol zrelosti seniorského veku. Aj preto mesiac október slávime ako Mesiac úcty k starším. Starnutie nie je choroba, ale fyziologický, zákonitý, nezvratný a postupný proces. Je teda prirodzeným obdobím života, ktorý

by sme mali žiť s rovnakou chuťou, s akou sme na život hľadeli v mladosti, keď ešte bolo treba zápasit', vychovávať deti a zabezpečiť rodinu. Áno, ja viem, že s pribúdajúcim vekom pribúdajú rôzne choroby a s tým spojené ťažkosti. Aj v seniorskom veku však prílišný pokoj v sebe skrýva nebezpečenstvo, že by sa mohol postupne a nebadane premeniť na prázdnotu.

Vážení seniori, našu mladšiu generáciu pohlcuje kolobeh povinností všedného dňa, a tak sa často stáva, že sa nemáte komu vyrozprávať, podeliť sa so svojimi myšlienkami, zážitkami, ale aj trápeniami. Možno aj vám sa stáva, že hľadáte cez okno, kedy príde vaša dcéra, či syn, lebo ste mali významný životný sviatok. Možno neprišli a vy ste si v duchu povedali, nuž čo, nemohli, ale veď oni prídu. Pravdaže, máme aj veľa opačných prípadov, keď si deti, vnúčatá a najbližší nájdu čas a často chodia navštíviť svojich rodičov, babky, dedkov, aby sa videli, porozprávali a zotrvali v kruhu svojich milovaných. Blízkosť najbližšej rodiny, priateľov a susedov nám dáva zabúdať, že nás roky tlačia do staroby, že zdravie slúži horšie a aj na pamäť sa už vždy nedá spoľahnúť.

Milí naši seniori, záverom chcem povedať iba toľko, že ste generácia, ktorej treba za všetko, čo ste pre svoje deti a spoločnosť urobili, poďakovať. Prežívajte ďalšie dni v šťastí a v dobrom zdraví.“

Po príhovore vystúpili so svojim rozprávaním herci, ktorých poznáme z televíznej *Súdnej siene*. Pútavé rozprávanie hereckej sudkyne Janky Buršákovéj, obhajkyne Petry Palevičovej a herca, obhajcu Radoslava Kurica o natáčaní, o vtipných i napínavých zážitkoch, bolo pretkávané spevom herečky a speváčky Petry Palevičovej.

Bolo to veľmi príjemné podujatie. Po skončení kultúrneho programu sa prítomní presunuli na poschodie, kde ich čakal chutný guláš, pohostenie a harmonikár Štefan Kovalíček. Pri hudbe a pohostení si zaspomínali na radosti i starosti z mladších čias, pospomínali i tie dnešné radosti, ale aj problémy a choroby a strávili chvíľu v kruhu svojich rovesníkov a priateľov.

Z úcty k vášmu veku a ku všetkému, čo ste vo svojom živote prežili a dokázali – z tohto dôvodu sme sa v tú vyššie spomínanú stredu spolu zišli. A z tohto dôvodu budme vďační za našich starých ľudí a prejavujme im svoju úctu a lásku. A budme im nápomocní, veď nikto z nás nevie, kedy bude tiež potrebovať pomoc a podporu.

Anna Vaníková

Dobrovoľný hasičský zbor

Letné obdobie charakterizoval deficit zrážkovej činnosti s extrémnym suchom vo všetkých regiónoch Slovenska. Neprešiel týždeň, aby sa v médiách neobjavila správa, že v niektorom okrese horela plocha lesa, trávnatého či krovinného porastu alebo obilné polia a na ich hasenie boli nasadené desiatky dobrovoľných hasičov. Jedným z mechanizmov na zamedzenie vzniku požiaru, resp. jeho včasného spozorovania, je hliadkovačská činnosť.

Okresné riaditeľstvo hasičského a Záchraného zboru (OR HaZZ) v Banskej Bystrici vyhlásilo pre celý okres „čas zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru“, ktorý platil od 23. júna 2022 do 23. augusta 2022.

V období vyhláseného zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru fyzická osoba nesmie fajčiť alebo používať otvorený plameň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, vypalovať porasty bylín, kríkov a stromov, zakladať oheň v priestoroch alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu.

Vlastník lesa, správca alebo obhospodarovateľ lesa je povinný na účely predchádzania vzniku požiaru lesa:

- spracúvať mapové podklady, do ktorých vyznačí všetky dôležité údaje z hľadiska ochrany pred požiarom, vykonávať ich aktualizáciu a na požiadanie ich poskytovať okresnému riaditeľstvu,
- zabezpečovať v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru hliadkovaciu činnosť,
- zabezpečovať potrebné množstvo protipožiarneho náradia,
- udržiavať lesnú dopravnú sieť a zdroje vody na hasenie požiarov v stave umožňujúcom prjazd hasičskej techniky a uskutočnenie zásahu. sviatku.

ZÁSAHOVÁ ČINNOSŤ

Členovia DHZO, na výzvu Okresného riaditeľstva Hasičského a záchraného zboru (OR HaZZ) Banská Bystrica, zaznamenali v 2. štvrtroku 2022 výjazdy k požiarom v obciach: Brusno pri starom vodojeme nad Zámlyním – požiar trávy a požiar osobného automobilu v časti obce Brusno kúpele, Banská Bystrica, časť Sásová – lesný požiar, Nemecká – lesný požiar, Hiadel – požiar chaty, Valaská, časť Piesok – požiar chaty, Ráztoka – lesný požiar, Michalová –

Požiar osobného auta v katastri Kúpele Brusno

Požiar v Brusne nad Zámlyním

lesný požiar a inde. Hasiči boli privolaní aj k jednej technickej pomoci v Brusne.

Zásahovej činnosti sa najčastejšie zúčastnili členovia DHZO: Pavol Sáliš, Miroslav Chamko, Miroslav Hraško, Andrej Zeman, Ján Kajda, Šimon Krajčír, Miroslav Šuch a i. Výbor DHZ Brusno ďakuje za pomoc všetkým zasahujúcim hasičom.

Posledný aprílový deň sme sa zúčastnili stavania mája, akcie organizovanej obcou. Sme hrdí, že príprava stromu a jeho osadenie bolo zverené do našich rúk. Článok o akcii bol publikovaný v predchádzajúcom čísle Čipkárskych zvestí.

Sviatok svätého Floriána. To najdôležitejšie, prečo sa sv. Florián stal patrónom hasičov, je jeho charakter a odvaha. Svoj život obetoval preto, aby zachránil ďalších 40 spolovníkov – vojakov, ktorí sa stali kresťanmi. Jeho odvahu, vernosť svojmu presvedčeniu a altruizmus s nasadením vlastného života je to, čo robí sv. Floriána dôstojným patrónom hasičov a záchranárov. Tento deň je poctou všetkým hasičom, ktorí zasvätili svoj život ochrane ostatných. Aj dobrovoľní hasiči z Brusna si každoročne pripomínajú sviatok sv. Floriána. Tohto roku sa oslavy jeho sviatku konali v piatok 6. mája 2022. Oslávenci „hasiči a hasičky“ ktorí, v roku 2022 oslávili alebo oslavia významné životné jubileum, sa stretli v priestoroch Obecného úradu Brusno. Po privítaní a príhovore starostu obce Ing. Jozefa Šimečka, bol vykonaný akt povýšenia hasičov do vyšších hodností a oslávencom boli odovzdané spomienkové predmety. Po ukončení osláv na Obecnom úrade sa hasiči a ostatní účastníci obradu odobrali do hasičskej zbrojnice, kde oslava pokračovala pohostením a družnou debatou – spomienkami na spoločne strávené chvíle. Mrzí ma, že nie všetci pozvaní jubilanti sa tejto významnej hasičskej akcie zúčastnili, ale tento stav pretrváva už roky. Všetkým jubilantom ešte raz blahozeláme a prajeme veľa zdravia.

Dňa 7. mája 2022 sa v Selciach uskutočnilo Valné zhromaždenie Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany (VZ ÚZO DPO) SR Banská Bystrica. Členovia Valného zhromaždenia s rozhodujúcim hlasom zvolili za predsedu ÚZO DPO Banská Bystrica vrchného inšpektora JUDr. Imricha Kolpáka, za člena výcvikového štábu staršieho inšpektora Pavla Sáliša a do preventívno-výchovnej komisie

Stavanie mája

Členovia pléna ÚzO DPO SR Banská Bystrica

inšpektora Viliama Hláčika. Za člena kontrolnej a revíznej komisie ÚzO DPO SR bol zvolený technik JUDr. Tomáš Hláčik, ktorého si členovia KaRK zvolili za svojho predsedu. Valné zhromaždenie ÚzO DPO SR Banská Bystrica zvolilo aj 23-členné plénum. DHZ Brusno v pléne zastupujú vrchný inšpektor JUDr. Imrich Kolpák a inšpektor Viliam Hláčik.

Valné zhromaždenie zvolilo delegáta na rokovanie Republikového VZ DPO SR, ako aj za člena Snemu DPO SR a za člena KO DPO SR, vrchného inšpektora JUDr. Imricha Kolpáka.

Obec Brusno zorganizovala, pri príležitosti 598. výročia prvej zmienky o obci v sobotu, 21. mája 2022, ďalší ročník súťaže vo varení čipkárskych v klasických čipkárskych mašinách s kúrením cez

komín. Súťaže sa zúčastnili v rôznych súťažných družstvách aj členovia DHZ. Súťažné družstvo Kladivá, ktorého kapitánom je už dlhé roky Viliam Hláčik, obsadilo v hodnotení 2. miesto.

Oslávenci DHZ Brusno roku 2022

Práca s mládežou už roky patrí k základným činnostiam dobrovoľných hasičov. Už desiatky rokov sa mládež zúčastňuje na súťažiach mladých požiarnikov Plameň, ktoré domáci DHZ aj veľmi často spoluorganizuje, napr. aj jej jesenné kolo v septembri v areáli kúpeľov. Mnohokrát získali „Plameňáci“ okresné vavríny v týchto súťažiach a boli aj účastníkmi krajskej súťaže. Viac ako tretina členskej základne prešla touto mládežníckou kategóriou i súťažou.

Po rokoch stagnácie sa v sobotu, 28. mája 2022, novovytvorené zmiešané družstvo mladších žiakov zúčastnilo okresného kola súťaže „Plameň“ v Strelníkoch, kde obsadilo 3. miesto.

Toto súťažné družstvo má veľkú perspektívu na ďalšie úspechy, pretože pri svojom prvom štarte boli zo všetkých vekovo najmladší. Súťažné družstvo tvorili „Plameňáci“: Michal Karcel, Miroslav Hutka, Jozef Šimeček ml., Slavomír Šnír, Jakub Šnír, Andrej Zeman, Nelly Mia Zemanová, Jakub Pavol Urbančok, Adam Daučík, Martina Kováčová. Súťažnému družstvu blahoželáme. Úspech mohol byť aj výraznejší, veď v hasičskom krúžku pracuje 18 detí, ale kvôli Turičnému jarmoku a iným povinnostiam sa nemohli súťaže zúčastniť.

Medzinárodný deň detí je sviatok detí, ktorý sa oslavuje v celom svete 1. júna. Myšlienka sviatku vznikla na Svetovej konferencii pre blaho detí v Ženeve v roku 1925, s cieľom urobiť deťom radosť a zároveň poukázať na rôzne problémy detí. Aj členovia DHZ pripravili pri tejto príležitosti v priestoroch základnej školy ukážku hasičskej

Súťažné družstvo mladších žiakov na Ponikách

Penová šou pri príležitosti MDD

techniky pre deti. Mali možnosť posadiť sa do automobilových vozidiel, vyskúšať sirénu a majáky. Hasiči vytvorili zo vzduchovej peny penové kúpalisko, v ktorom sa deti mohli vyšantiť.

Územná súťaž pre dorast a dospelých sa uskutočnila dňa 25. júna 2022 v Ponikách. DHZ Brusno vyslal na súťaž jedno družstvo dospelých, ktoré obsadilo pekné 6. miesto. Nebyť technických problémov s „mašinou“, výsledok mohol byť aj lepší. Dúfame, že konečne začíname nadväzovať na staré dobré časy, keď sme sa zo súťaží vracali s víťaznými trofejami. Súťažiacim posielame veľa pozitívnej energie a prajeme veľa elánu do ďalšieho tréningu a súťaženia. Krajské kolo súťaže „Plameň“ sa konalo dňa 11. júna 2022 v Hnúšti. DHZ Brusno mal zastúpenie v úlohe moderátora súťaže Imricha Kolpáka a jedným z rozhodcov bol Viliam Hláčik.

V priestoroch hasičskej zbrojnice DHZ Brusno sa dňa 25. júna 2022 uskutočnilo Valné zhromaždenie Krajskej organizácie DPO SR Banská Bystrica. Na valnom zhromaždení boli zvolené nové štruktúry krajskej organizácie. Predsedom KO DPO SR bol zvolený Ing. Pavol Zapletal, MBA., len DPO Jelšava, podpredsedom KO naďalej zostáva JUDr. Imrich Kolpák, člen DPO Brusno. O stravovanie sa postaral Viliam Hláčik fajným kotlíkovým gulášom, za ktorý mu bol udelený aj ďakovný list. DHZ Brusno praje novozvoleným členom krajskej organizácie veľa pracovných úspechov a pozitívnych návrhov v prospech DPO.

Obdobie 3. štvrťroka je poznamenané prázdninovým obdobím a čerpaním dovolení tak v domácich zariadeniach, ako aj v zahraničí. Aj členovia DHZ mali v tomto období menej aktívnej činnosti, ale v júli splnili februárový sľub, ktorí dali občanom Brusna počas fašiangov a 9. júla 2022 zorganizovali v miestnom kultúrnom streisku fašiangovú zábavu. Veľké ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na zabezpečení tejto akcie.

Mesiac august sme začali oslavami 100. výročia založenia Zemskej hasičskej jednoty. Oslavy sa konali v Trenčíne, v sobotu 6. augusta 2022. Na oslavách sa zúčastnili za DHZ Brusno vrchný inšpektor JUDr. Imrich Kolpák a inšpektor Viliam Hláčik, ktorý mal tú česť zúčastniť sa so zástavou DHZ Brusno slávnostného sprievodu zástavníkov z celého Slovenska. Po slávnostnom akte a príhovoroch hostí

bola na zástavu pripnutá slávnostná stuha k tomuto výročiu. Po ukončení osláv sa konal Snem DPO kde sa volil nový prezident DPO. Prezidentom DPO SR sa stal na nasledujúce volebné obdobie generálny inšpektor Bc. Jozef Smolinský.

27. august 2022 bol z pohľadu DHZ Brusno veľmi vyťažujúci. Súťažné družstvo mužov sa zúčastnilo 28. ročníka okrskovej súťaže v Hradi. V kategórii požiarneho útoku s vodou obsadili veľmi pekné 2. miesto. Prečo veľmi pekné? Lebo v predchádzajúcom roku 2021 sa tejto súťaže v Pohronskom Bukovci nezúčastnili, čo sa stalo v histórii prvý a veríme, že aj posledný raz. V preteku všestrannosti jednotlivcov sa na 3. mieste umiestnil Miroslav Hraško ml., Jakub Chromek bol 5. a Šimon Krajčír obsadil 6. miesto. Súťažiacim srdečne blahozeláme k úspechom. Po tomto výkone sa účastníci presu nuli do Pohronského Bukovca, kde sa konali miestne oslavy 78. výročia SNP a zabezpečovali asistenčnú protipožiarňu hliadku počas pálenia vaty. Vrchný inšpektor JUDr. Imrich Kolpák a inšpektor Viliam Hláčik pri tejto slávnostnej príležitosti držali čestnú stráž pri pamätníku Prvej československej partizánskej brigády J. V. Stalina, ktorá mala štáb v Bukovskej doline. Velil jej A. S. Jegorov.

Po dvoch rokoch pandemických opatrení sa konala dňa 16. septembra 2022 v aule Slovenskej zdravotníckej Univerzity v Banskej Bystrici anketa HASIČI-HASIČOM 2020-2021. V kategórii preventívno-výchovné pôsobenie – jednotlivec bol nominovaný aj člen DHZ Brusno, preventívár obce Viliam Hláčik. Jeho nominácia bola pretažená do ocenenia. „Toto ocenenie si veľmi vážim, bolo pre mňa príjemným prekvapením,“ hovorí Viliam Hláčik, „je to pre mňa česť, ale zároveň aj výzva na ďalšiu, ešte kvalitnejšiu prácu v oblasti ochrany

Hasiči Hasičom 2020 – 21

pred požiarmi, v preventívno-výchovnom pôsobení. Som rád, že som sa mohol zúčastniť tejto akcie. Zároveň ďakujem celému kolektívu dobrovoľných hasičov i starostom obcí, ktorí ma podporili. Bez nich by som toto ocenenie určite nedržel v ruke. Srdečná vďaka."

Ako každoročne, aj tento roku sa 24. septembra 2022, v miestnom kúpeľnom parku, konalo jesenné kolo hry „PLAMENŇ“ – BRUSNO. DHZ Brusno postavilo do súťaže tri družstvá, ktoré sa všetky umiestnili na medailových miestach.

V súťaži o putovný pohár starostu obce Pohronský Bukovec získali mladší chlapci 3. miesto, v súťaži o putovný pohár starostu obce Hia del' sa umiestnili staršie dievčatá na 2. mieste a súťaž o putovný pohár starostu obce Brusno naši starší chlapci vyhrali.

Zo štyroch kategórií sme nezabezpečili len súťažné družstvo mladších dievčat, avšak o rok by sme aj v tejto kategórii mali mať svoje zastúpenie. K úspešnej reprezentácii prispela aj výmena vedúceho mládežníckych družstiev, ktorým sa stal Michal Marcin. Ďakujeme mládežníckym kolektívom za vynikajúce výsledky.

Tento ročník súťaže bol však aj výnimočný tým, že prvýkrát sa jej zúčastnili aj tri družstvá z iného kraja (Žilinského), z obce Liptovská Osada, pod vedením Petra Kolpáka, bývalého člena našej DHZ.

Záverom mi nedá nespomenúť jednu dôležitú situáciu pre DPO. Dobrovoľná požiarňa ochrana Slovenskej Republiky zaznamenala v tomto roku, po desaťročiach podpory zo strany štátu, výpadok financií na svoju činnosť vo forme dotácie z Ministerstva vnútra SR. Terajší predstavitelia štátu len ďakujú za službu a činnosť, ktoré naši členovia bezplatne vykonávajú, ale finančné prostriedky v požadovanom objeme hasičom neposkytujú. Dobrovoľní hasiči z Brusna budú naďalej nápomocní obci a obec hasičom, lebo len spoločne sa dajú chrániť hodnoty, majetok a zdravie občanov.

Chcem poďakovať všetkým hasičom, občanom a ich rodinám za priazeň, ktorú nám prejavujete a svojou aktivitou pomáhate pri plnení povinnosti DHZ a DHZO.

Bohu na slávu, blížnemu na pomoc!

S úctou Viliam Hláčik,
člen výboru DHZ

PREDCHÁDZANIE VZNIKU POŽIAROV

V OBDOBÍ
VYKUROVACEJ
SEZÓNY

**Zabráňte požiaru,
ktorý môže spôsobiť komín
zanedbaný čistením a kontrolou !!!**

Vyčistený komín = kludnejší spánok...

Ak je na komín pripojený spotrebič s celkovým tepelným výkonom do 50 kW

- 1 spotrebič je na **plyn**, kontrola a čistenie **komína bez vložky** sa vykonáva **raz za 6 mesiacov**
- 2 spotrebič je na **plyn**, kontrola a čistenie **komína s vložkou** sa vykonáva **raz za 12 mesiacov**
- 3 spotrebič na **tuhé palivo** alebo **kvapalné palivo** kontrola a čistenie komína sa vykonáva **raz za 4 mesiace**

NEZABUDNITE !
Čistenie a kontrola komína
je Vaša povinnosť a ak to nezvládnete
samí volajte kominára...

VÁŽENÍ OBČANIA,

Vykurovacie obdobie prináša zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiaru, o čom svedčí každoročná hasičská štatistika požiarovosti. Požiare boli spôsobené hlavne tepelnými spotrebičmi, dymovodmi alebo komínovými telesami, kde najčastejšou príčinou vzniku požiaru bola porucha vykurovacích spotrebičov, dymovodov a komínov, vyhorenie sadzí v komíne, poškodenie dymovodu, alebo škára v komíne.

Rozhodujúcim činiteľom pre bezpečnosť vykurovacích zariadení a komínov je človek a jeho vzťah k vytvoreniu podmienok bezpečnej prevádzky. Podľa doterajších skúseností, zodpovednejším prístupom občanov k prevádzkovaniu vykurovacích telies a ku kontrole a čisteniu komínov možno predísť až 90 % požiarov. Kameňom úrazu je nevedomosť občanov o svojich povinnostiach v súvislosti s technickými podmienkami a požiadavkami na protipožiarnu bezpečnosť pri inštalácii a prevádzkovaní palivových a elektrotepelných spotrebičov a zariadení ústredného vykurovania a pri výstavbe a používaní komínov a dymovodov, ako aj o lehotách ich čistenia a vykonávania kontrol.

Je predovšetkým na občanoch, aby toto nebrali na ľahkú váhu a prejavili dostatok záujmu predchádzať vzniku požiarov, ktorých príčinou sú práve činnosti spojené s vykurovaním. Posledné trendy svedčia o návrate k vykurovaniu drevnou hmotou, ktorá patrí medzi najlacnejšiu a najdostupnejšiu. Veľkej obľube sa znovu tešia aj kozuby a to nielen v rekreačných chalupách a chatách, ale aj v rodinných domoch, s čím súvisí aj zvýšené riziko vzniku požiaru pri ich nesprávnom prevádzkovaní. Táto skutočnosť je negatívne premietnutá do celkových štatistík požiarovosti posledných rokov.

V prípade požiaru volajte číslo 150 alebo 112

Úlohou a cieľom DHZ Brusno je pôsobiť na občanov tak, aby nezačali na dôsledky podceňovania nebezpečenstva spojeného s vykurovacím obdobím, ktoré často vedie k strate „strechy nad hlavou“. V týchto prípadoch je už neskoro premýšľať nad tým, že v skutočnosti stačilo veľmi málo a požiar súvisiaci s vykurovaním nemusel vôbec vzniknúť.

Niekoľko pravidiel, zásad a odporúčaní, na ktoré počas vykurovacieho obdobia nezabúdajte:

- dodržiavajte návody na obsluhu;
- dbajte na to, aby vykurovacie spotrebiče – sporáky, pece a pod. boli umiestnené na nehorľavej podložke predpismi určených rozmerov a odborne zaústené do komínových prieduchov;
- nevykonávajte neodborné zásahy na spotrebičoch;
- neskladujte a nesušte v blízkosti vykurovacích spotrebičov horľavé materiály; ak je už nevyhnutné sušiť horľavý materiál v blízkosti spotrebiča nenechávajte ho bez dozoru;
- popol z vykurovacích telies ukladajte do nehorľavých nádob s uzatvárateľným vekom;
- dodržiavajte predpismi stanovené zásady pre skladovanie a používanie tuhých, kvapalných a plyných palív.

Každý z nás si musí uvedomiť, že protipožiaru bezpečnosť pri vykurovaní ovplyvňuje svojím konaním a správnymi rozhodnutiami. Majme na pamäti, že požiar môže v priebehu niekoľkých minút zničiť celý majetok. Nezabúdajme, že za celkový technický stav a údržbu komínov zodpovedá každý majiteľ alebo užívateľ rodinného

domu sám a je povinný zabezpečovať pravidelné čistenie a kontrolu komínov. Čistenie komínov a kontrolu celkového technického stavu odporúčame ponechať na odborníkov. Pri kontrole je vhodné zamerať sa na celkové stavebné prevedenie a funkčnosť, či nedošlo k prehoreniu materiálu a jeho následnému poškodeniu alebo opotrebeniu. Len dôsledným dodržiavaním týchto rád predídete vzniku požiarov v domovoch.

Zamyslite sa nad nimi. Využite možnosť, aby ste vy a celá rodina prežili zimné vykurovacie obdobie spokojne a bez obáv z požiarov. Zvýšenú aktivitu venujte vykonávaniu preventívnych opatrení a ich realizovaniu pred začatím vykurovacieho obdobia, a taktiež dodržiavaniu bezpečnostných zásad počas vykurovacieho obdobia. Nedodržiavanie zásad protipožiarnej bezpečnosti pri používaní vykurovacích telies a komínov sa nevypláca.

V prípade hroziaceho nebezpečenstva sa snažte zachovať rozvahu. Chráňte najprv život a zdravie, až potom majetok. Požiar ihneď ohláste Hasičskému a záchrannému zboru na tiesňovú linku 150 alebo 112. Ak je to možné, urýchlene odstráňte všetok horľavý materiál z blízkosti komínového telesa, resp. vykurovacieho spotrebiča, a vypnite prívod energií.

Na zrazenie a uhasenie horiacich sadzí v komíne je možné použiť suchý piesok. Požiar sadzí v komíne nikdy nehaste vodou! Mohlo by dôjsť k jeho popraskaniu alebo dokonca výbuchu.

Viliam Hláčik, preventívár obce

Uvítanie detí do života

-Uvítanie do života patrí k pravidelným slávnostným obradom privítania najmenších občanov našej obce. Mala som tú česť zúčastniť sa tejto slávnosti v poslednú októbrovú stredu, kde boli pozvaní rodičia so svojimi ratolestami, narodenými v roku 2022. Obradná sieň obecného úradu sa zaplnila mladými rodičmi s deťmi, prišli aj rodinní príslušníci a súrodenci. Po dlhej covidovej dobe to bola veľmi pekná akcia pre všetkých zúčastnených a určite sa „tešila“ aj budova Obecného úradu, keď mohla vo svojich priestoroch privítať malých brusňanov. Obrad viedla pani matrikárka Dagmar Srniaková, slávnostný prejav predniesol starosta obce Ing. Jozef Šimeček. Zdôraznil v ňom veľký dar pre rodičov, ktorý majú v dieťatku. Zablahoželal k nemu rodičom a vyzdvihol dôležitosť výchovy, zameranej na lásku, úctu, toleranciu a rešpekt – základy dobrej ľudskej spoločnosti. Hudobné

osvieženie podujatia zveril pán starosta Základnej umeleckej školy v Brusne – elokovanému pracovisku v Medzibrodě, kde vyučujem hru na klavíri. Vybrala som žiakov Aurela Pohorelca, Lucasa Klimu a Tomáša Prievalského. Títo moji „traja mušketieri“ zvládli svoje vystúpenie dobre, tiež po dlhšom čase, keďže koncerty mohli byť v uplynulom školskom roku organizované len veľmi sporadicky. Darček v závere obradu dostali nielen najmenší občania obce a ich rodičia, ale pán starosta obce sa poďakoval a odmenil aj nás.

Lenka Longauerová

Milí naši najmenší občania, vitajte medzi nami! Prajem vám, za celú redakčnú radu Čipkárskych zvestí, zdravie, lásku, šťastie, vynikajúce podmienky pre rast a napredovanie a sľubujem, že my, ktorí tu žijeme spolu s vami, budeme robiť všetko preto, aby ste sa vo svojej rodnej obci dobre cítili a mohli nám všetkým robiť radosť.

Jeseň v záhrade a v kuchyni

Po trojročnej prestávke zapríčinennej covidom sa v Miestnom kultúrnom stredisku v Brusne opäť stretli brusnianski záhradkári a priaznivci záhradkárčenia na možno povedať, že už tradičnej výstave Jeseň v záhrade a v kuchyni. Už v piatok, 7. októbra 2022 večer, začali prinášať a inštalovať svoje výpestky a produkty, aby sa v sobotu a v nedeľu mohla na nich pokochať aj verejnosť. Výstava bola v sobotu a nedeľu otvorená od 14:00 do 18:00 hod. a zúčastnilo sa jej sedemnášť vystavovateľov. Prvé, čo zaujalo návštevníkov, boli jesenné dekorácie, ktoré priniesla rodina Pejková a na stene visiaci štvorobraz jablka od Majky Alfa Pejkovej. Rodina Vaníková a Dubecká vypestovala výstavné gladioly, ale aj koreňovú zeleninu, kaleráby, zemiaky, cukety, hokajdá, patizóny, jablká, hrozno zelené i červené a dva listnaté bonsaje v jesennom šate. Štyri pekné bonsaje mal na svojom stole aj Michal Živický. Okrem toho obohatil výstavu aj peknými jablkami Jonagold, Melodia a hruškami Dicolor. Krásne vyfarbené jablká mal tradične Emil Gregor – Golden delicious, Banánové zimné, Vilémovo, Šampion a tradične vynikala v jeho expozícii Kráľovská hruška. Košíkom plným ovocia prispela aj rodina Srniaková. Okrem toho priniesli aj jablkovú výživu, jablkový kompót a pečený slivkový lekvár. Saška a Ivan Barlovci prezentovali peknú

cibuľu, cesnak, mrkvu, zemiaky, patizóny, papriku, čili papričky, hrozno, voňavú levanduľu, tymian, nechtík a levanduľovo nechtíkovú masť. Pavol a Cecília Ďuriančíkovci prispeli svojimi patizónmi, hokajdom a okrasnými tekvičkami, jablkami, malinami a zaujímavými zaváraninami (paprikovou nátierkou, čili pastou a strúhanou nasolenou koreňovou zeleninou do polievky). Ich stôl strážil okatý drevený zajac, ktorého obdivovali najmä deti. Rodina Karola Krajčira ml. sa pochválila hroznom, červenou paprikou, materinou dúškou, mäťou, šalviou a zaváraninami, z ktorých zaujala najmä červená paprika v oleji. Rodina Lihanová mala v tomto roku pekné zemiaky. Ukázali aj peknú tekvicu, jablkovú a slivkovú kompót, hustý slivkový lekvár, jablkovú i hruškovú výživu a zavarenú zelenú fazuľku. Elenka Vaníková z úrody uvarila kečup, paradajkovú šťavu, paprikovú nátierku a šípkový lekvár. Gitka Zárvicová vystavovala cviklu, zeler a samozrejme aj pekný pór, aj keď nie až taký veľký ako naposledy. Jej stôl spestrila aj kytička červených cíní. Adolf Lunev priniesol oranžové papričky habanero a červené baranie rohy, Katarína Smidová zas zakoreňujúce sa odrezky nádchovníka a Mária Piliarová

voňavú kytičku levandule. Marienka nás na záver výstavy prekvapila aj prémiovým koláčom pre organizátorov. Pekným nápadom nás potešila Erika Merešová, ktorá nám priniesla naaranžovanú jeseň v lese, kde nechýbali ani huby. Dobrý bol aj nápad Danky Parobekovej – upiecť tekvicové koláčky a ponúknuť ich vo vkusne vyzdobenom košíku s bonusom v podobe receptu na ich prípravu, ktorý vám radi prezradíme. Výstavu spestrili aj žiaci ZŠ s MŠ svojimi výkresmi a aranžmánmi v podobe jesenných vencov. Tohoročná výstava Jeseň v záhrade a v kuchyni sa vydarila. Bola pestrá a obava, že po tých suchách, ktoré nás počas sezóny sužovali, nebude čo vystavovať, sa ukázala ako neopodstatnená. Každému sa vydarilo niečo iné, každý má svoje spôsoby pestovania a svoje zaručené recepty. Ide o to, stretnúť sa, vymeniť si skúsenosti a potešiť sa aj z toho, čo sa podarilo iným.

TOHOROČNÁ SEZÓNA V ZÁHRADE

Predjarie, jar i leto boli suché. Od začiatku marca do konca júla spadlo len asi 40 % vlhky oproti vlaňajšku a navyše aj letné teploty boli v tomto roku vyššie. Kto výdatne nezalieval, hneď to videl na kondícii rastlín. Aj jablone a hrušky na nízkych podpníkoch žobronili v lete o vodu a drobné ovocie, ak sa nezalievalo, bolo naozaj drobné. Občasnú zálievku vyžadovali aj zemiaky, čo som za môjho záhradkárkeho života ešte nezažil. Sucho malo jedinou výhodu – slizniaky, ktorými sa posledné roky hemžili naše záhrady, akoby zázrakom zmizli. A ešte možno predsa len jednu – fytoftóru (pleseň zemiaková) túto sezónu prišla neskoro a bola slabá, takže ani tí chemickejšie orientovaní záhradkári nemuseli proti nej striekať. Niektoré zemiaky zostávali na byli aj pri zbere, dokonca aj u tých, ktorí zbierali koncom septembra. Pásavky zemiakové (mandolinky) mali

dve generácie. pričom prvá bola slabšia a dala sa zvládnuť aj bez chémie a druhá prišla dosť neskoro. Najviac mandolín bolo koncom augusta a to už zemiakom ublížiť nemohlo. U nás boli v tomto roku petržlen i mrkva také priemerné, vzišlo len asi každé desiate semiačko, takže nebolo treba ani pretrhávať. Neskorá mrkva bola o dosť lepšia. Zeler bol krásny. Cibuľa bola malá a cesnak mizerný. Vydaril sa hrach, lebo sme ho siali skoro. Cukety, hokajdá a patizóny boli tiež pekné. Biele tekvice boli slabšie ako vlani. Cvikla bola dobrá. Paradajok a papriky bolo dosť. Zemiaky boli niekde slabé a na inom mieste zasa výborné, takže priemerná úroda. Jablká a orechov bolo veľa, čo sa ale prejavilo na ich veľkosti. Hrušky by boli celkom pekné, nebyť hrdze hruškovej. Hrozno bolo dobré, sladké. Gladioly začali kvitnúť neskoro a predžili si kvitnutie do októbra. Horšie to bolo s kvalitou vyberaných hlúz. Drôtovcie urobili svoje. Takže, také je moje hodnotenie tejto sezóny. Je mi jasné, že u každého to bolo iné a že pre konečnú bilanciú tohoročnej záhradkárkej sezóny si ešte budeme musieť počkať na účet za vodu.

Ján Vaník

Kedysi a dnes Hmyz

Nevstúpiš dvakrát do tej istej rieky. S týmto dvetisícpäťsto rokov starým výrokom Hérakleita z Efezu sa nedá nesúhlasiť, jedine, ak by ste boli Kratylom. On totiž kritizoval Hérakleita za tento výrok a tvrdil, že do tej istej rieky nemožno vstúpiť ani raz. Tým však len potvrdil jeho myšlienku, že všetko plynie. *Panta rei*, nič nie je také ako včera. Ani rieka, ani človek, ani príroda... a ani hmyz. Tak, ako sa zmenilo u nás, v Brusne a Ondreji, od môjho detstva všetko, zmenila sa, aj keď nie až tak rázne, aj ríša hmyzu. Nie som nejaký entomológ, ktorý by poznal každého chrobáčka, ale niektoré veci sa nedá nepostrehnúť, napríklad invázia ázijských lienok. Ale pod'me pekne po poriadku.

Prvým inváznym chrobákom, s ktorým som sa v detstve stretol, bola mandolinka, spisovne **pásavka zemiaková** (*Leptinotarsa decemlineata*). Tento, pôvodne americký škodca zemiakov, bol privezený so zemiakmi do Európy a jeho masívne rozšírenie po druhej svetovej vojne malo za následok, okrem škôd na zemiakoch, aj vznik ultraľavicových konšpiračných teórií, podľa ktorých tohto chrobáka zhadzovali z lietadiel nenásytní imperialisti, aby vyhladovali ľud socialistických krajín a podkopali tak krehké ľudovodemokratické zriadenie. Pravda je taká, že prvý výskyt mandolinky bol zaznamenaný vo Francúzsku už v 19. storočí. Tohto chrobáka „vo väzenskom šate“ a jeho nesympatické ružové detičky pozná určite každý, preto sa o ňom nebudem príliš rozpisovať. Za zmienku stojí snád len to, že od päťdesiatych rokov to u nás nemá ľahké. Nielen kvôli štvavej propagande, ale hlavne, kvôli DDT (dichlórdifenyltrichlóretán), ktorým sa vtedy začali u nás postrekovať družstevné zemiaky. Od tých čias je medzi človekom a mandolinkou permanentný vojnový stav. Aj my, ako deti, sme vtedy pomáhali na tomto fronte. Chodili sme pomedzi riadky zemiakov s malým vedierkom, striasali sme doň larvy mandolínok a tie sme potom neľútostne likvidovali.

Významným škodcom bol v tom čase aj **chrúst obyčajný** (*Melolontha melolontha*). Za môjho detstva bolo chrústov neúrekom. Keď ste v májové ráno prechádzali popod čerešňu, nedalo sa nestúpiť na chrústa. Chrásty boli zaujímavým hmyzom najmä pre lapajov. Čo sme s nimi všetko vyvádzali, radšej ani nespomeniem. Krovky chrústov sa využívali na výrobu chinínu a možno aj preto chrústov rapídne ubudlo (aj keď sa mi zdá, že dnes ich je už viac ako pred dvadsiatimi rokmi). Mandolinky a chrústy boli u nás v nemilosti, no

Vidlochvost ovocný

ostatné druhy hmyzu sme buď trpeli (muchy, ovady, osy, sršne) alebo obdivovali. Mali sme v úcte včielky, radi sme sa zabávali s lienkami, naháňali sme motýle a obdivovali bystrušky a hlavne roháče, tie boli top. **Roháč veľký** (*Lucanus cervus*) si nás získal svojou veľkosťou i vzhľadom a stretnúť ho v prírode bolo pre nás zážitkom. Takisto sme obdivovali „motýľa kolibríka“ – tak sme volali **lišaja marinkového** (*Macroglossum stellatarum*) pre jeho dlhý sosák a kolibríčí let z kvetu na kvet. Z motýľov boli však našou jednotkou vidlochvosty, ktoré nás fascinovali tvarom krídiel i farbou. V tých časoch sa vyskytovali u nás vzácnejšie ako dnes. Najmä **vidlochvost ovocný** (*Iphiclide podalirius*) dnes u nás, chvalabohu, už vôbec nie je vzácnosťou.

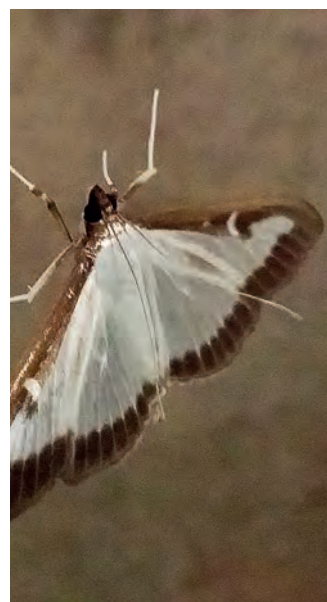

Lišaj marinkový

V podstate tie isté druhy hmyzu tu žijú s nami dodnes. A pokiaľ je v prírode rovnováha, žijeme si s nimi skoro v idylke. Horšie je, keď sa táto rovnováha naruší. Potom sa niektorý druh hmyzu premnoží a začne nám prekážať. Pamätám si, ako nám pred pár rokmi (asi v roku 2008 alebo 2009) v našej záhrade, nejaké, dovtedy nám neznáme chrobáky, zožrali na okrasnej kučeravej vrbě (*Salix matsudana*) skoro všetky listy. Museli sme zakročiť chémiou, aby sme neprišli o vrbu. Potom som si všimol množstvo vrb bez listov v širokom okolí. Páchatelom bola vtedy **liskavka** (*Melasma vigin-tiponctata*). Premnožila sa a spôsobila na vrbách nesmierne škody. Pritom je to taký (u nás) bezvýznamný chrobáček, že sme mu nedali ani poriadny slovenský názov.

Žiaľ, do tej rovnováhy v prírode zasiahne občas necitlivo i človek, tak ako to bolo v prípade invázie ázijských lienok v roku 2008. Väčšina lienok sú predátori a živia sa najmä voškami, a preto sa ľudia rozhodli že ich využijú na ničenie vošiek. A zistilo sa, že najlepšie sa pestuje, množí a najviac vošiek zožerie práve **lienka východná** (*Harmonia axyridis*). Ľudia doviezli tieto lienky do európskych skleníkov a bolo len otázkou času, kedy sa dostanú do voľnej prírody. A tak v roku 2006 dorazili prvé aj na Slovensko, a keďže tento druh lienok okrem vošiek požíra aj larvy našich pôvodných lienok, vajčička motýľov a užitočného hmyzu, ba občas vraj pohryzú aj človeka a k tomu všetkému znesú asi 10-krát viac vajčiek ako napr. lienka sedembodková, máme sa na čo tešiť. Ak sa vám na jeseň začnú tlačíť do bytu, máte o zábavu postarané. Pri ich odstraňovaní dajte pozor, aby ste nezničili s nimi aj naše pôvodné lienky dvojbodkové alebo sedembodkové. Lienka východná je od našich lienok o trošku oranžovejšia a má rôzny počet bodiek. Niektoré sú aj bez bodiek a sú aj čierne formy s dvoma väčšími červenými bodkami.

Ďalším významným inváznym druhom je vijačka krušpánová. Objavila sa na Slovensku len v roku 2012 (v Brusne masívne asi až v roku 2018), no už stihla zlikvidovať veľké množstvo kríkov krušpánu (*buxus*). **Vijačka krušpánová** (*Cydalima perspectalis*) je biely motýľ s čiernym lemom a škodia jeho húsenice, ktoré požírajú listy krušpánu. Pretože sú zelené a žerú vnútri kríka, spozorujete ich najmä podľa pavučinových zámoťkov, a to už je krík väčšinou poriadne napadnutý. Ak máte krušpánový živý plot, bez chémie si už asi neporadíte. Ja som ten náš na jar zlikvidoval.

Vijačka krušpánová - húsenica a motýľ

Samozrejme, nie každý druh, ktorý sa rozšíri na naše územie, je škodca. Sú aj užitočné druhy hmyzu, ktoré sa k nám tlačia. Napríklad **modlivka zelená** (*Mantis religiosa*). Tú som za svojho detstva u nás nikdy nevidel. Dnes na ňu počas leta možno natrafiť aj niekoľkokrát. Môže za to zrejme globálne otepľovanie. Modlivka zelená je predátor a živí sa hmyzom, preto ju záhradkári považujú za užitočnú. Pri love sa dobre maskuje, nehybne vyčkáva na korisť a loví ju rýchlym pohybom predných ostrnatých nôh. Nohami ju udusí a konzumuje ju od hlavy. Hlavu má trojuholníkovú s vypuklými zloženými očami po stranách. Dokáže ňou otáčať o 360 °. U nás je chránená. Samičky môžu dorásť až do dĺžky 8 cm, samčeky asi do 5,5 cm. Samičky majú 8 článkov zadočku, samci len 6 a majú dlhšie tykadlá. Modlivky patria medzi hmyz s nedokonalou premenou, to znamená, že vo vývoji im chýba fáza kukly. Na jar sa vyliahnu z vajíčka svetlozelené nymfy, ktoré nemajú vyvinuté pohlavné orgány a krídla. Ináč sú veľmi podobné dospelým. Niekoľkokrát za život sa zvliekajú, až kým nedosiahnu dospelé štádium s krídlami. Krátko po zvlečení sa dokážu vyfarbovať podľa okolitého prostredia, takže môžu byť zelené, slamovožlté, ale aj svetlohnedé až šedohnedé. Majú dva páry krídel. Predné sú kožovité, zadné blanité. Lietať dokážu len na niekoľko desiatok metrov. Samičky lietajú menej alebo vôbec, lebo sú ťažšie. Pri párení sa neopatrný samček môže stať obeťou samičky, ktorá ho jednoducho zožerie. Na konci leta alebo v jeseni kladú vajíčka do vakovitého útvaru, ktorý vytvrdne a na vegetácii či skalách prečká do jari, zatiaľ čo dospelé modlivky zimu neprežijú. Modlivky sú určite zaujímavým hmyzom na pozorovanie a myslím si, že ich počty u nás sa budú naďalej zvyšovať.

Modlivka zelená

V posledných troch rokoch ma však zaujal u nás výskyt iného hmyzu. Keď som ho videl prvýkrát, prekvapene som naň hľadel. Samozrejme, že som ho nepoznal a nazval som si ho zo žartu „muchočmel“. To preto, že sa podobal na obrovského čmeliaka s kovovým leskom a krídlami muchy. Potom som zistil, že je to drevár fialový, ale u nás doma ho už všetci volajú „muchočmel“. **Drevár fialový** (*Xylocopa violacea*) je chránený druh veľkej teplomilnej samotárskej včely. Je vzácny, ale v posledných rokoch sa možno s ním stretnúť čoraz častejšie. Asi od mája, sa zvykne kŕmiť na kvetoch a je taký nápadný, že ho nie je možné prehliadnuť. Pred dvoma alebo troma rokmi som videl vzácnu jeden exemplár párkrát počas leta. Vlani už ich bolo viac a v lete 2022 sa ich chodilo hostiť na cínne, ibišteky a kvitnúcu fazuľu k nám do záhrady naraz aj osem. Počas teplých slnečných dní tam boli denne. Je to nádherná včela robustného vzrastu (najväčšia včela v Európe). Je čierna a jej telo sa v slnečných lúčoch leskne odtieňmi fialovej až kovovomodrej farby. Svojím vzhľadom i bzučaním vzbudzuje rešpekt a keď si uvedomíte, že ako včela má aj žihadlo, človek sa k nej až bojí priblížiť. Je to však pokojné a mierumilovné stvorenie. Dokonca sa znesie na jednom kvete s iným hmyzom. Netvorí roje, žije samotársky. V máji si nájde partnera, s ktorým potom vychováva svoje potomstvo. Na jeseň vyvedú mladé a tie si nájdu nové zimné úkryty. Vyhľadáva mŕtve drevo listnatých stromov, do ktorého si hĺbi chodbičky a bunky. Do živého dreva sa nepúšťa, preto ho nemožno považovať za škodcu. Výskytom drevára fialového v našich podmienkach sa obohacuje naša príroda nielen o zaujímavého opelovača, ale aj o kus krásy. Sledovať ho, ako sa pasie na kvetoch za slnečného dňa, je naozaj estetickým zážitkom. Ak budete mať tú možnosť, nenechajte si ju ujsť, veď kto vie, či tu „muchočmel“ bude aj o rok o dva. To už môže byť všetko ináč... Všetko plyní a (dvakrát) nevstúpiš do tej istej rieky... ani v ríši hmyzu. A ak by tu predsa len bol, už to bude iný „muchočmel“ a aj my budeme iní. Snáď o trochu lepší. K sebe aj k hmyzu.

Ján Vaník

Drevár fialový v potovnaní s včelou medonosnou

Drevár fialový

Peter Šimun

Brusno je pre mňa predovšetkým detstvo

Niektorí možno viete, niektorí nie, že najmä v lete, keď sú dva mesiace nielen školské, ale aj divadelné prázdniny, možno v uliciach našej obce stretnúť herca, stáleho člena Divadla Astorka Korzo 90, Petra Šimuna. Dlhé roky má na Kúpeľnej ulici domček, do ktorého si chodí rád oddýchnuť. Odchádzajúci pán starosta nás povzbudil, aby sme s ním urobili rozhovor do Čipkárskych zvestí o jeho vzťahu k našej obci, ale aj o všeličom inom, čo by našich čitateľov mohlo zaujímať. Slovo dalo slovo a v jednu slnečnú októbrovú nedeľu sme sa s ním stretli pri šálke čierneho čaju v Kaviarni u Regrútov a veru sa bolo o čom rozprávať. Veď posúďte sami.

Mohli by ste našim čitateľom priblížiť aká ja Vaša osobná väzba na Brusno?

Chodieval som sem od malička, pretože moja mama sa v Brusne narodila. Pochádzala zo siedmich súrodencov, bola najmladšia. V Brusne z nich ostali bývať dve sestry – Mária Hroncová a Anna Klimentová – a jeden brat, Mino Huťka. Hroncovci (tak sme hovorovali, že ideme do Hroncov alebo do Klimentov) mali dom v Cigánskej ulici (dnes Okružnej) a Anka bývala oproti vodopádu pri Lurdskej kaplnke, v dome na rohu ulice. Ostatní súrodenci z Brusna odišli. Jeden mamin brat do Ameriky, jeden pracoval ako rušňovodič vo Zvolene a jedna sestra bývala v Lopeji. Otec sa zas narodil vo Valaskej, v časti Piesok. Keď odišiel študovať medicínu do Bratislavy, mama, ako zdravotná sestra, odišla za ním a už tam ostali natrvalo. Mňa aj so sestrou už od malička, ešte v predškolskom veku a neskôr vždy cez letné prázdniny, posielali do Brusna. A tak som sem chodil ešte aj ako vysokoškolák. Spomínali mi, že ma sem posielali vykrmiť sa na domácej strave, pretože som vraj nechcel jesť. A tety nám vyvárali. V Brusne bolo vtedy veľa detí v mojom veku. Sesternice a bratrancev som bral ako samozrejmosť, tak si ani na nejaké zážitky s nimi veľmi nespomínam. Kamarátil som sa aj s ďalšími, hlavne s mojimi vrstovníkmi – napríklad s Vlastom Pavlovským a s jeho sestrou Beátou – mali dom hneď cez ulicu oproti, tak som u nich trávil celé dni. A Vlasto zase u Hroncov. Ale poznal som aj Dušana Krakovského a jeho sestru Vieru aj dievčatá od Miklošov – Ivetu a Ľubu. Viem, že ich ešte bolo viac, ale mená si už nepamätám. Rád som sa túlal po dedine a mnohokrát pre mňa neznámi ľudia na mňa: „Pod' sa aj k nám pozrieť, aj najesť sa môžeš u nás, aj prespať môžeš,

veď sme rodina.“ A veruže niekedy som sa aj išiel k niekomu najesť. Mal som pocit, že celá dedina je moja rodina.

Aj v Lopeji som mal veľa kamarátov a tak som to striedal – raz som bol s tými z Brusna, raz s tými z Lopeja. V Lopeji sme často robievali živánsku, tu som sa naučil aj zbierať hrľby, maliny, brusnice. Často sme sa hrávali na indiánov, vtedy Winnetou bol najpopulárnejší film.

Aké spomienky sa Vám v hlave vynoria, keď sa spomenie Brusno?

Brusno je pre mňa v prvom rade detstvo. Veľmi živo si napríklad spomínam na staré kúpele. V kúpeľoch som zažil aj svadbu, pretože mama tu mala nielen súrodencov, ale aj veľa známych a spolužiačky.

Vždy si spomeniem aj na Dallas (o ktorom určite viete prečo sa

práve tak volá). Pamätám si aj na amfiteáter za Bostonom, aj na kino vo vnútri, kam som chodieval. Bola tam tiež knižnica a neskôr aj lekáreň. Amfiteáter bol, ak ma pamäť neklame, aj na druhej strane Hrona – už v Ondrejskej časti, hneď za mostom. Tam bola taká dlhá budova, v ktorej bola aj pošta (na to si spomínam preto, že tam robila mama Vlasta Pavlovského, teta Sylva) a tuším aj zdravotné streisko. Vedľa tej budovy bol taký prázdný plác a potom iný dom a v tej fúge medzi nimi bol amfiteáter, tam sa tiež premietalo. Plátno bolo otočené smerom na Hron.

Keď som prišiel do tínedžerských rokov, tak neviem, či to bola vtedy taká móda, ale chodievalo sa v lete na brigády. S Dušanom Krakovským a ešte s ďalšími chlapcami sme chodievali do hory do Dubovej na takom nákladnom aute so strechou (volali to Kočiba) spolu s lesnými robotníkmi. Ony chodili vyžínať a my sme na rúbanisku dávali na hromadu konáre, ktoré sa potom podpálili.

Tieto brigády organizoval poľný Imro, čo býval tuším v horárni v Dubovej (bol to tiež nejaký náš príbuzný). Tam som sa zoznámil aj s Palom Zázrivcom, ktorý býval v Dubovej, ale chodieval aj do Brusna, ku starým rodičom. Nevie, či sme mali u toho Imra nejakú protekciu, raz nám však povedal, že viac nebudeme zbierať konáre, dal nám také kýbliky s modrou farbou a poslal nás ňou značkovať stromy v lese. Raz nás zavolať aj pomáhať im pri požiari v Dubovej. Vyfasovali sme čakany a kopali sme garády, aby sa oheň nešíril ďalej koreňmi stromov. To som prvýkrát videl lesný požiar zblízka. Chvilami som to vnímal ako dobrodružstvo, ale chvíľami mi nebolo všetko jedno, hlavne keď padol horiaci stromu a začala horieť ďalšia strana lesa.

Pamätám si napríklad aj na to, že tam, kde dnes stojí hasičská zbrojnica, bola kedysi lipa, pod ňou bola lavička a na nej vysedávali staršie ženy. Popri nej sa išlo aj do Cigánskej ulice, aj na železničnú stanicu, ktorá bola hneď tu, oproti Regrútov. Vlak stával v zákrute, bol kvôli tomu taký klopený, akurát, že sa doň nastupovalo tou vyššou, opačnou stranou, z takého schodíka. Bolo to tak vysoko, že nielen sprievodca musel pri nastupovaní ľuďom ruky podávať, ale aj ľudia navzájom si pomáhali aj s batožinou. Viem to aj preto, že ujo Jožko (mamin brat čo žil vo Zvolene) ma brával z Bratislavy rýchlikom do Brusna. Boli časy, kedy rýchliky stáli v Brusne a ten raňajší mal príchod pravidelne o 10:50 hod. Na stanici ma už čakala buď jedna alebo druhá teta s kárikou, aby mi kufor odviezli. V Cigánskej ulici, tam, kde sa z nej ide cez štreku na druhú stranu, tak napravo vyviera prameň, kam sa chodievalo na vodu. Bola to výborná voda. Teraz je to asi zasypané. Možno to zasypali vtedy, keď aj močiar. Tam sa zas chodilo na žaby (kvôli žabacím stehienkam) a nad močiarom bol skokanský mostík. A prameň bol aj pri vodopáde kde bývali Klimentovci. A pod vodopádom plávali pstruhy a niekedy ich ujo Jožko chytal aj so mnou, lebo on bol aj rybár. A ešte si pamätám, že v potoku boli aj raky – aj tie sme chytali a ženy tam prali a plákali pokrovce, tie doma tkané behúne.

Ten domček, v ktorom v Brusne bývate, je rodičovský dom Vašej mamy?

Nie, nie je. Vlastne presne ani neviem, ktorý bol jej rodičovský dom. Ten náš domček kúpila naša mama, keď už sme boli so sestrou dospelí, asi v roku 1975 – 76, keď som začal chodiť na vysokú školu. Nechcela, aby sme už ako veľkí boli cez prázdniny u jej sestier, tak kúpila ten domček, na ktorý jej dala tip jej sestra Anna Klimentová. Začala ho opravovať moja sestra s mužom. Tí sem aj s dvoma dcérami vtedy chodievali častejšie ako ja. Bolo na ňom dosť práce, veď ten dom už má svoj vek – bol postavený v roku 1920. Ja som sem nechodieval potom už tak často, pretože som si so spolužiakom Marošom Geišbergom kúpil drevenicu na Kysuciach.

V súčasnosti, po smrti oboch rodičov, som sa rozhodol „domček“ zrekonštruovať. Rekonštrukciu som zveril Andrejovi Dlhovi, ktorému sa chcem aj touto cestou poďakovať za skvelú, bezchybnú, profesionálnu prácu. Naozaj vidno, že ho takáto práca baví. „Domček“ je v podstate dokončený a aktuálne „vychytávam muchy.“ Chcem v ňom stráviť vianočné sviatky aj so svojou rodinou, keďže už som starý otec, resp. „dedo“ ako ma volajú vnuk a vnučka.

A pomestíte sa tam všetci?

Určite sa pomestíme, pretože som ten priestor upravil tak, aby sme sa všetci zmestili. Chcel som čo najviac zachovať domček v pôvodnom stave. Tam sa hádam bude páčiť hlavne deťom. Chcel by som v Brusne tráviť čo najviac času.

Ako ste sa vlastne dostali k hereckej kariére? Vo Vašej biografii na internete sme sa dočítali, že Vás v nej podporoval najmä Váš otec.

To bolo tak, že otec, kým išiel študovať medicínu do Bratislavy, študoval meštianku v Banskej Štiavnici, kde mu boli spolužiakmi neskôr známi slovenskí herci Július Pántik, František Zvarík, Gustáv Valach. Dokonca mama Ladislava Chudíka, ktorý sa narodil v neďalekom Hronci, a otcova mama, moja stará mama (ktorú som nepoznal, pretože umrela, keď som sa narodil) boli najlepšie kamarátky. Obe boli krajčírky. Tak sa vlastne môj otec spoznal aj s pánom Chudíkom, keď boli ešte chlapi. Sám chcel byť umelcom – akademickým maliarom. Chcel ísť študovať do Francúzska, ale už ho nepustili, pretože sa začala vojna. Presedlal teda na medicínu. Ale mal veľkú zručnosť v kreslení. Aj z toho dôvodu sa venoval plastickej chirurgii a bol jeden zo zakladajúcich členov plastickej chirurgie v Bratislave. Dodnes mám odložené obrázky, ktoré maľoval. Mal tiež veľa priateľov výtvarníkov, spisovateľov, pretože písal aj básne, hrával na bendžo, bol naozaj veľmi všestranný. Ako priateľ umelcov i ako lekár dostával pravidelne pozvánky do divadla. Chodievali tam spolu s mamou, a keď som mal 14 – 15 rokov, začal som tam s nimi chodiť tiež a veľmi ma to oslovilo. Moja sestra vyštudovala scénografiu a návrhy kostýmov, čiže zdedila po otcovi kresliarsku

zručnosť a ja, keďže som chodil do toho divadla, rozhodol som sa, že budem herec. Až po prijatie na VŠMU som však nikde neúčinkoval. Nechodil som do žiadneho amatérskeho súboru, pretože som sa veľmi hanbil. Akurát pol roka pred prijímacími skúškami na VŠMU som chodil do súboru LUDUS, kde ma pripravovala vtedy veľmi známa Xénia Grácová, vďaka čomu som sa na to herectvo aj dostal. Keď som skončil školu, išiel som do trnavského divadla, kde som bol 12 rokov, do r. 1993. Tam sme boli všetko mladí ľudia, veľmi dobrá partia – Juraj Nvota, Jaro Filip, Anka Šišková, atď. Tam som sa herecky naozaj vyžil, hral som väčšinou veľké postavy. Juraj Nvota ma obsadzoval do každej svojej hry.

Keď sa potom 1. apríla 1990 založilo divadlo Astorka Korzo 90, zavolali tam najprv J. Nvotu ako režiséra do interného stavu a on to prijal. Maroš Zedníkovič, vtedajší umelecký šéf, mu povedal, že si z Trnavy môže do Bratislavy zavolať aj hercov, ktorých bude chcieť. O rok a pol po ňom som tam teda prišiel ja, potom Anka Šišková, Lajko Moravčík (ten už tiež nie je medzi nami) a Armagedon na Grbe bola vlastne moja prvá hra, ktorú som v Astorke hral.

Zastávate ako vyštudovaný herec tiež ten názor, že je lepšie hrať divadlo ako účinkovať vo filme?

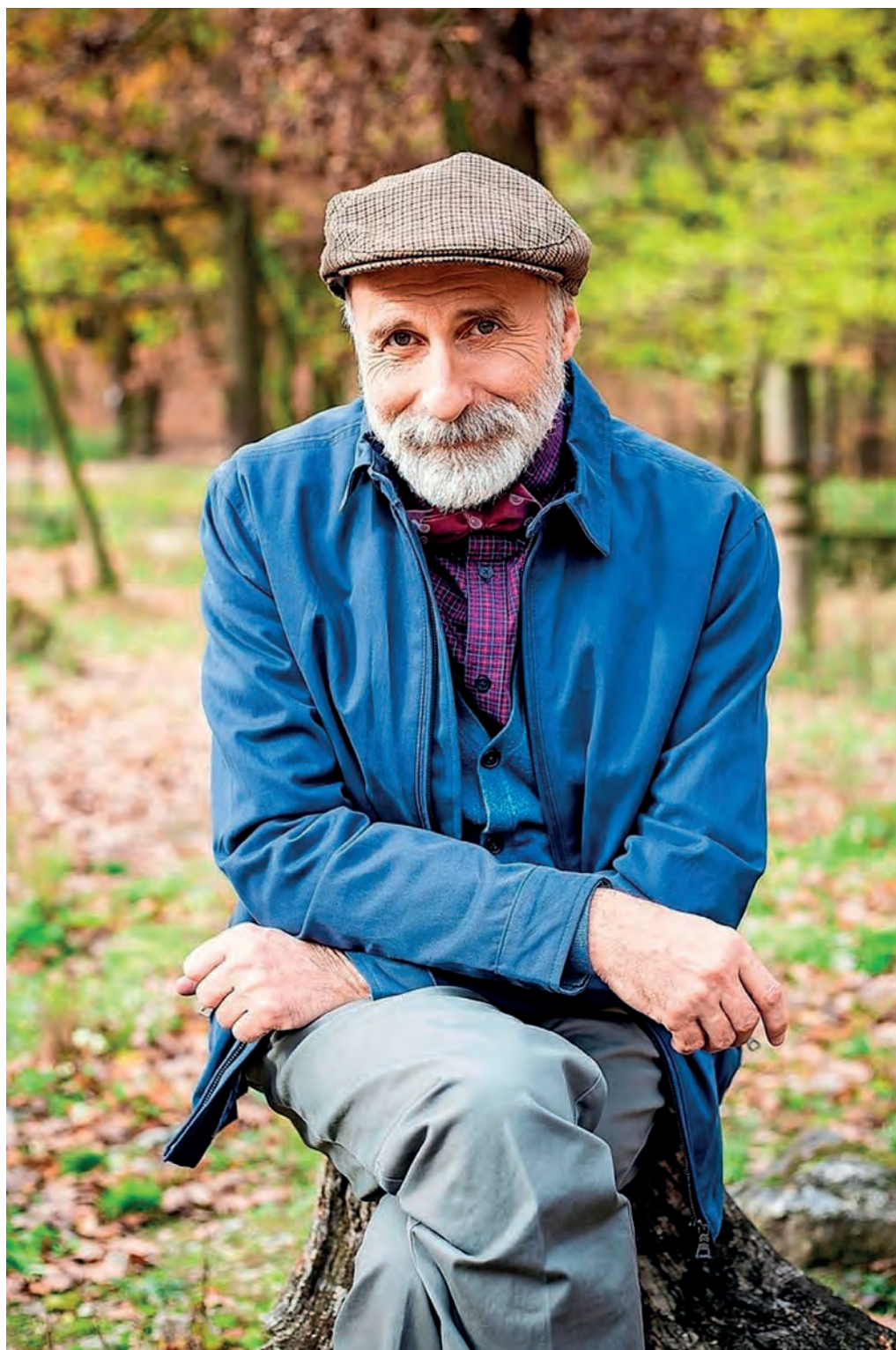
Film, televízia, rozhlas, divadlo – všetko je niečím špecifické. Nevieť povedať, čo je lepšie a čo horšie. Divadlo je ale predsa len divadlo. Ide o kontakt so živým divákom a je neopakovateľné, aj keď hráte to isté. Vždy vychádzam z neho, lebo práve na divadle sa učia herci hrať. Pri seriáloch v televízii ide o veľmi rýchlu prácu. Divadlo sa skúša cca 6-8 týždňov a máte čas venovať sa postave. Ale aj film má svoje čaro. Ak sa dostanete k dobrému filmovému scenáru, skvelému režisérovi a skvelým kolegom, tak je to práca na nezaplatenie. Film, televízia, divadlo pracuje s rozdielnymi prostriedkami, ale v podstate vždy ide o to, aby vám divák uveril. Pravdivosť, uveriteľnosť hereckého prejavu, to je to najpodstatnejšie, nech už robíte čokoľvek.

Ešte stále ste aj vedúcim Katedry herectva na VŠMU?

Už chvalabohu nie. Dlhé roky som pánu Martinovi Hubovi robil tajomníka katedry. Do tejto funkcie ma dosadil vtedajší dekan fakulty Juraj Slezáček. V podstate som mal na starosti celú administratívnu robotu – od rozvrhov, cez úväzky, platové zatriedenia, výkazy. Mal som toho po čase naozaj dosť, chcel som hrať divadlo a nie robiť s papiermi, chodiť na schôdze. Po tragickej smrti ďalšieho vedúceho katedry, Petra Mankoveckého, som sa však stal sám na tri roky jej vedúcim. Na tomto poste som tam bol naozaj od rána do večera, pretože vždy bolo treba niečo riešiť – raz rozpočet, raz nejaký prípis z ministerstva, raz personálne záležitosti, raz úväzky, sťažnosti študentov, pripravovať prijímacie skúšky a tak... Byť vo funkcii je zodpovedná práca a pokiaľ ju chcete robiť poctivo, nemáte čas sa venovať svojej profesii, svojej odbornosti. A nie je to len na úkor profesie, ale trpí aj rodina, lebo to ste celé dni niekde v kancelárii a riešite všetko, od blbostí až po vážne problémy. Veľmi rád som túto funkciu prenechal mladšiemu kolegovi.

Cez leto, po práci v divadle, kde pracujete najmä hlavou, si ju asi rád prevetráte aj pri fyzickej práci. Aspoň budete taký dojem.

Áno, mám rád fyzickú prácu. Veď aj na tých Kysuciach sme si všetko robievali sami, pretože tam treba ísť hodinu a pol pešo do dediny. Sami sme si opravovali strechu, ktorá je zo šindľov. Kúpili sme šindle a sami sme si tie šindle pribíjali na strechu. Bolo treba vymeniť zhnité hrady – zdvihli sme drevenicu a hrady vymenili. Chystali sme drevo na kúrenie a varenie. Keď niekto chcel raňajšiu kávu, bolo treba narúbať triesky, podkúriť do pece, ísť po vodu do studničky cca 200 metrov, atď. A keď prší, nejde vám podkúriť a všetko je mokré, tak vás aj chuť na tú kávu prejde. Človek si prehodnotí svoj život, zistí čo je v živote dôležité, podstatné a tiež to, že k životu toho vlastne veľa nepotrebuje. Keď idete s ruksakom na chrbte do kopcov, veľmi zvažujete čo kúpite, aby ste nemali veľmi ťažký ruksak, aby ste to všetko za tú hodinu a pol vyniesli hore na drevenicu. Vyčistíte si hlavu od mestských nánosov a začnete uvažovať existencne.

Nerozmýšľali ste o tom, že by ste možno v Brusne ostali aj bývať, keď raz zavesíte herectvo na klinec?

Môj zámer je takýto: vybavím si kúpeľnú liečbu v kúpeľoch, budem chodiť na procedúry, stravovať sa tam a v domčeku budem bývať a relaxovať.

Máte v Brusne alebo v jeho blízkom okolí nejaké obľúbené miesto, kam sa vždy rád vraciate?

Nejaké špeciálne miesto nemám, len mi je ľúto, že tie staré kúpele chátrajú. Tam som totiž vždy veľmi rád chodil, pretože teta Anna tam aj robila, v altánku, kde všeličo predávala, napríklad aj mačku vo vreci, čo sme mali ako deti veľmi radi. Rád som tam chodil aj preto, že tam boli palmy, drevené pergoly a altánky, pávy, kačky, labute, bolo tam volejbalové ihrisko, aj kolky sa hrávali. A robievali sa slávne Anna bály, svadby, zábavy. Každú sobotu hrala dychovka. A ľudia sa zabávali, tancovali, spievali – proste, bolo veselo. A keďže

vrchná sestra bola zároveň aj známa našej mamy, tak sme tam ako deti chodievali do bazénu. V parku boli aj pramene Paula a Ludwig. Veľmi si to už nepamätám, ale ľudia vravievali, že voda z nich bola taká silná, že vraj aj štople zo sklených fliaš vyrážalo. Vždy si na to všetko spomeniem, keď sa tade prechádzam a je mi ľúto, že tam už nič z toho nie je, pretože to tiež bola rarita – drevené kúpele a krásny, udržiavaný park s pávmi. Bolo by fajn, keby sa našiel niekto, kto by im ešte dokázal vdýchnuť život, investoval by do toho peniaze a pokúsil sa zrenovovať ich podľa pôvodného plánu.

Poznávajú vás Brusňania, keď Vás stretávajú na ulici?

Myslím si, že áno... i keď nie som si istý či ma vedia správne zaradiť. Ťažko posúdiť.

Keď idem po dedine, ľudia ma pozdravia a ja ich, len neviem či len zo slušnosti, alebo ma poznajú. Ja tiež všetkých nepoznám. Skôr ma spoznávajú kúpeľní hostia.

Pred pár dňami prebehli komunálne voľby. Čo by, podľa Vás, mohli/mali novozvolení starosta a poslanci v tejto obci ešte urobiť, zlepšiť, resp. si viac všimnúť?

V prvom rade chcem poďakovať Jožkovi Šimečkovi, ešte stále starostovi (keď vyjde tento článok, už bude zrejme zvolený nový starosta) za jeho nesmiernu obetavosť, ktorú vynakladá, aby boli občania Brusna a Ondreja spokojní, aby obec prosperovala. Je to chlap, ktorý chce byť spravodlivý, ktorý sa snaží napraviť všetky krivdy a nepravosti. Takýchto ľudí je dnes málo. Novému starostovi (nech už to bude ktokoľvek) prajem, aby pokračoval v tých snaženiach a plánoch aké začal Jozef Šimeček a držím mu palce.

A čo sa tých plánov s obcou týka, tak by som bol naozaj rád, keby sa

nejakým spôsobom dali zachrániť tie staré kúpele. To by iste do obce prilákalo aj viac turistov aj viac peňazí. Keďže som tu vyrastal a videl som, ako to tu vyzeralo kedysi, bol by som rád, keby sa niečo také pekné z minulosti dalo zachovať aj pre budúce generácie.

Ideálne by podľa mňa bolo, keby majiteľom kúpeľov bola obec Brusno, ale to už asi uskutočniť nejde.

Náš takmer dvojhodinový rozhovor prerušilo zvonenie telefónu, v ktorom nášmu milému a zhovorčivému respondentovi pripomenul hlas jeho sesternice, Marienky Diabelkovej (rodenej Hroncovej), že je už čas prísť na sľúbenú popoludňajšiu nedeľnú návštevu. Tak sme sa mu teda poďakovali za rozhovor a umožnili mu sľub daný sesternici splniť. Chlap si predsa musí stáť za svojím slovom... a rodina má predsa len prednosť pred všetkým ostatným.

Monika Zázrivcová, Lenka Longauerová

Činnosť ZO SZPB

Činnosť ZO SZPB v Brusne sa v uplynulom období niesla predovšetkým v znamení osláv 78. výročia SNP, ktoré bezpochyby patrí k najsvetlejšim dejinným udalostiam v novodobej histórii Slovenska. Zapojením sa do širokej protihitlerovskej koalície sa Slováci začlenili medzi demokratické sily Európy a dali jasne najavo, že patria a budú patriť medzi tých, ktorí sú ochotní brániť svoju slobodu a nezávislosť aj so zbraňou v ruke.

Nacistické Nemecko sa nášmu obyvateľstvu za účasť a pomoc v SNP kruto pomstilo. Jedna z najväčších tragédií sa udiala v horskej dedinke Kalište. 18. marca 1945 tam vtrhlo nemecké komando a obec ľahla popolom. Zo štyridsaťdva pôvodných domov zostalo len šesť. Takmer všetci obyvatelia boli za trest, že pomáhali partizánom, zastrelení alebo upálení v zničených domoch. Celkovo bolo v Kališti zavraždených 46 ľudí a mnohí ďalší boli odvezení do zajatia. Na počesť týchto tragických udalostí a na pamiatku obetí sa každoročne v Kališti organizuje Stretnutie generácií, v tomto roku prebehol už jeho 16. ročník. Dňa 13. augusta 2022 sa podujatia zúčastnila aj početná delegácia našej ZO SZPB.

Kalište

78. výročie SNP sme si v Brusne pripomenuli 30. augusta 2022 pri pamätníku pod kostolom. Položením kytice kvetov a zapálením sviečok sme si tak uctili pamiatku hrdinov SNP. So slávnostným príhovorom vystúpil predseda Oblastného výboru SZPB, pán Ján Pacek.

Okrem toho sme sa zúčastnili aj osláv SNP v neďalekom Pohronskom Bukovci. V horách nad Bukovcom sídlil štáb partizánskej brigády kpt. Jegorova a v obci boli po potlačení povstania zajatí jeho vojenský veliteľ, generáli Viest a Golian.

Pohronský Bukovec

V rámci akcie Po stopách SNP sme boli 24. septembra 2022 pri pamätníku v Nemeckej, kde sme si uctili pamiatku umučených položením kytice kvetov. Potom sme navštívili aj tamojšiu pamätnú izbu. Vraždenie pozvázaných ľudí v Nemeckej, v bývalej vápenke, prebiehalo od 4. do 11. januára 1945. Po strele do tyla skončilo v plameňoch pece do 900 osôb. Presné údaje nie sú známe. Tieto vraždy vykonali príslušníci Einsatzkomanda 14 a členovia POHG z Považskej Bystrice. Popravovali priamych účastníkov SNP, ich rodinných príslušníkov, sympatizantov Povstania a rasovo prenasledované osoby.

V súčasnosti sa pripravujeme na výročnú členskú schôdzu našej ZO SZPB, oblastnú konferenciu a zjazd, ktoré by mali určiť naše ďalšie smerovanie.

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB

SNP 2022

Jednota dôchodcov v Brusne

Leto a jeseň v Jednote Dôchodcov

VÝLET BUCHLOVICE

Dvakrát odkladaný výlet na Južnú Moravu sme konečne uskutočnili 23. júla 2022. Autobus sa naplnil staršími aj mladšími dôchodcami do posledného miesta. Cestovalo sa nám výborne vďaka šikovnému vodičovi a klimatizovanému autobusu. Stihli sme otvorenie cesnakových trhov v Buchlovciach. Po úvodnom predsluve nás organizátori pohostili moravskými koláčikmi a dobrým osviežujúcim kečom. Prezreli sme si stánky s cesnakom, keramikou a inými výrobkami šikovných obyvateľov moravského regiónu. Cesnaku sa tohto roku urodilo dosť a každý si mohol vybrať odrodu, aká sa mu páčila. Samotní Moravania si ho vážia ako liek. Páčila sa nám aj hymna, akási óda na cesnak. Ponúkame vám malú časť z nej:

**„Holdujeme česneku, od jara do zimy,
nejlepšiemu léku, přátelé rozmilí!“**

Cesnakové trhy Buchlovce

Treba pochváliť domácich organizátorov osláv cesnaku za krásny a bohatý program. Striedali sa tu folklórne a hudobné skupiny a vystupovali doslova na každom voľnom priestranstve pri zámku

Velehrad

a v zámockej záhrade. Pri prehliadke zámku sme sa od sprievodkyne dozvedeli zaujímavé informácie o jeho majiteľoch a udalostiach v ich živote.

Cesnakové trhy Buchlovce

Velehrad

O 16:00 hod. sme sa premiestnili na **Velehrad**. Uchvátila nás veľkolepá stavba tamojšej baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje. Už z vonkajšej strany sa ukazuje jej majestátnosť. Aj tu sme mali šťastie na veľmi šarmantnú sprievodkyňu, ktorá spomenula všetky slávne chvíle i „bolesti“ tohto chrámu. Okúzliť nás jeho veľkosť a prekrásny vnútorný interier. Bazilika je aj miestom posledného odpočinku kardinála Tomáša Špidlíka. Konajú sa tu najväčšie cirkevné slávnosti za účasti vysokých cirkevných hodnostárov z Čiech, Slovenska, Poľska a pod. Navštívil ho aj pápež Ján Pavol II., na ktorého počesť bol postavený kríž pri vstupe do baziliky. Najväčšie oslavy tu bývajú na počesť vierozvestcov Cyrila a Metoda.

Na záver sa chceme, všetci účastníci zájazdu, poďakovať predsedníčke JD Zdenke Bakšovej za dôkladnú prípravu výletu, ktorý v nás zanechal hlbokú stopu.

Ďakujeme.

GULÁŠ

V lete, 30. júla 2022, sme aj napriek horúcemu počasiu zorganizovali tradičné gulášové stretnutie. Naši dvorní kuchári Sidko a Paľko Hláčikovci a celý výbor Jednoty dôchodcov v Brusne od rána krájali mäso, čistili zemiaky, zeleninu a chlapi rozkladali oheň pod kotlami. O 13:00 hod. už rozvoniaval gulášik okolo kultúrneho domu. To sa už schádzali dôchodcovia, sadali si k stolom a s chuťou ochutnávali voňavý pokrm, ktorého sme vydali 96 porcií. Aby lepšie chutilo prišiel nám zahrať banskobystričský harmonikár a fujarista, s ktorým sme si aj zaspievali.

Tradičné gulášové stretnutie

VIEDEŇ

23. augusta 2022 sa niekoľko našich členov zúčastnilo zaujímavého výletu na trase: Banská Bystrica – Bratislava – Viedeň a späť. Z Bratislavy do Viedne sme sa zviezli loďou. Po príchode sme sa stretli so sprievodcom, ktorý nás previedol jednotlivými časťami Viedne. Veľa sme sa dozvedeli o jej histórii a o budovách, v ktorých pôsobili hodnostári, zviazaní aj s históriou Slovenska. Unavení a plní zážitkov sme šťastlivo prišli domov.

VÝLET DO POĽSKA

13. októbra 2022 sme znova naplnili autobus a o 5:00 hod. sme sa vydali na cestu smer Poľsko - Nowy Targ - Zakopane. Na trhovisku v Targu si účastníci zájazdu nakúpili predovšetkým kvety a sviečky na hroby svojim najbližším. Niektorí minuli peniažky aj na darčeky, ovocie, zeleninu. Po nákupoch sme smerovali do Zakopaného. Toto mestečko turistiky a zimných športov nás uchvátilo svojou typickou architektúrou stavieb a domov z dreva. Navštívili sme kostolíky, ale aj reštaurácie, aby sme ochutnali poľské špeciality a osviežili sa kávou a inými dobrotami. Napokon sa nám spod mrakov ukázali aj poľské Tatry.

Zakopane

Zakopane

Zakopane

MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

Chceme sa poďakovať pánovi starostovi Jozefovi Šimečkovi a zamestnancom obecného úradu za program, ktorý zorganizovali pre seniorov v kultúrnom dome dňa 19. októbra 2022. Tomuto podujatiu je venovaný samostatný článok.

Výbor Jednoty dôchodcov v Brusne

Turistický oddiel
ONDROBRUS

**„Ak skutočne milujete prírodu,
všade nájdete krásu.“**

Vincent Van Gogh

Pod Omšenskou Babou

7. 8. 2022 – OMŠENSKÁ BABA – SKALKA PRI TRENČÍNE – HALUZICKÁ TIESŇAVA

V dnešnom opise nášho turisticko-poznávacieho výletu vám priblížim krásnu oblasť Trenčianskeho kraja. Z Brusna odchádzame ráno za krásneho počasia, hoci len 25 ľudí, čo je škoda, lebo miesta, ktoré ideme navštíviť, sú turisticky nenáročné a zaujímavé svojou krásou, výnimočnosťou a históriou.

Prvým cieľom je dedinka Omšenie, ktorá sa nachádza 10 km od Trenčianskych Teplíc. V Omšení na nás čaká naša rodinka, ktorá nás vedie cez lúky, listnatú horu k strmému, skalnatému vrchu Omšenskej Babe (668 m n. m.). Na vrchole je slovenský dvojkríž, postavený pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky v r. 1993. Vrch je jednou z dominant Strážovských vrchov a v r. 1967 bol vyhlásený za národnú prírodnú rezerváciu s 5. stupňom ochrany. Všetci sme nadšení z krásneho kruhového výhľadu, ktorý sa nám naskytol. Po oddychu a občerstvení zostupujeme do Omšenia, rozlúčime sa s našimi sprievodcami a pokračujeme k pútnickému miestu Skalka nad Váhom pri Trenčíne.

Pozostáva z dvoch objektov, Malej a Veľkej Skalky. Našou prvou zastávkou je Veľká Skalka. Po prekonaní 180 kamenných schodov z r. 1755 nás už čaká pani sprievodkyňa, od ktorej sa dozvedáme, že osídlenie Skalky sa datuje do neskorej doby kamennej (okolo r. 2800 pred Kristom). Nezmazateľné stopy tu zanechali aj starí Slovania v podobe hradiska i pohrebiska z 9. storočia. História tohto miesta sa spája najmä so životom pustovníkov sv. Andreja-Svorada a Beňadika, ktorí tu žili v 11. stor. Z roku 1224 sa tu nachádzajú pozostatky benediktínskeho opátstva a Beňadikova jaskyňa s otlakom jeho ruky.

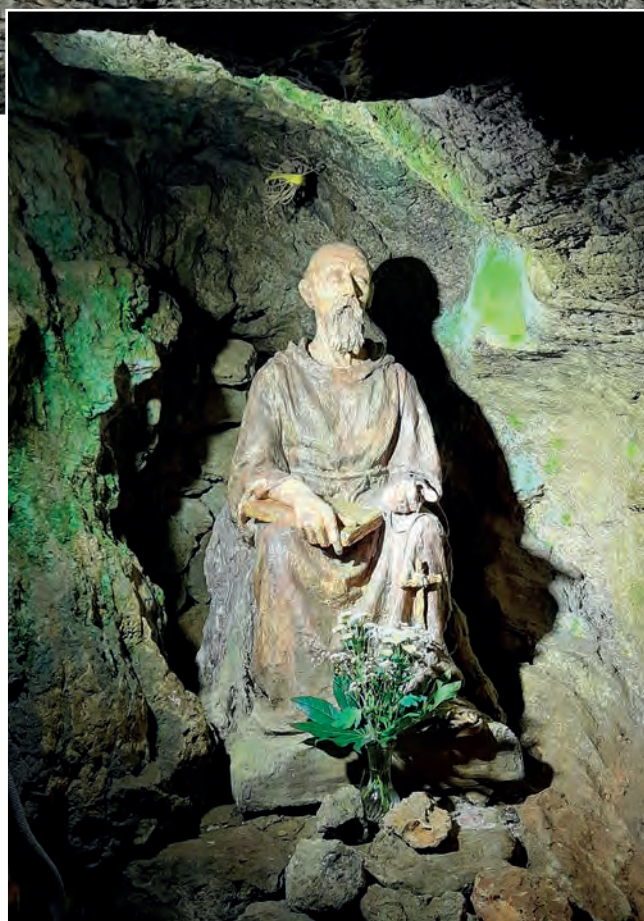

Omšenská Baba

Malá Skalka

Veľká Skalka

Benedikt. opáctvo

Plní očekávání vstupujeme do jaskynného komplexu, plného chodieb, vyhlbených vo vápencovej skale. Obdivujeme kaplnku, kde sa i dnes slúžia sv. omše, a tiež Beňadikovu jaskyňu v ktorej žil. V ďalších priestoroch sa nachádza kaplnka Panny Márie, v nej je umiestnený Betlehem, v ďalšej je Umučenie Pána, kde je ukrižovaný Kristus a Boží hrob. Celý areál je pekne vsadený do prírody v skalách.

Pokračujeme k Malej Skalke, ktorá je podľa povesti miestom, skalou, z ktorej bol sv. Beňadik zhodený do Váhu. Postavený je tu románsky dvojvežový kostol zasvätený sv. Andrejovi-Svoradovi a Beňadikovi a novovybudovaný Pútnický dom. Okrem kostola sme si prezreli aj krížovú cestu.

Z tohto krásne udržiavaného pútnického miesta pokračujeme do Haluzickej tiesňavy, o ktorej sa hovorí, že sa v nej človek cíti ako v tropickom dažďovom pralese. Popri chodníku sú informačné tabule, z ktorých sa dozvedáme, že nás čaká kaňon dlhý 1 km, hlboký 50 m a široký 200 m. Obdivujeme kaskády i vodopády, hoci v tomto suchom lete je v nich veľmi málo vody. Všade natáhaný brečtan po stromoch a vegetácia po celej tiesňave umocňujú zážitok z prechodu. Cestou míňame skelet románskeho kostolíka z r. 1299, niektorí si ešte idú pozrieť rozhľadňu Hájnica, odkiaľ sú krásne výhľady do okolia – na Haluzice, kostolík, ale i hrad Beckov.

Okrem tohto výletu sme boli na prehliadke Ľupčianskeho hradu, vystúpili sme na Veľkú Chochuľu a už teraz sa tešíme na Ľadový dóm na Hrebienku, ktorého prehliadku chceme spojiť aj s Popradskými vianočnými trhmi.

Zuzana Kubusová

Jaskyňa sv. Beňadika

Haluzická tiesňava

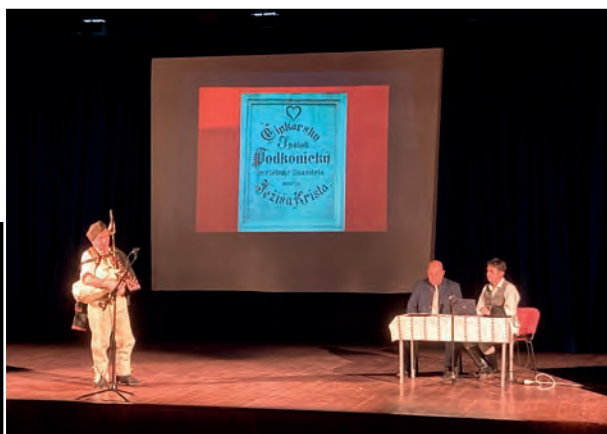
Pohronskí čipkári a Horehronie

Zaujímavá akcia sa konala v nedeľu 20. novembra 2022 v Miestnom kultúrnom stredisku v Brusne. Zavítali k nám členovia folklórnej skupiny Čiertaž z Nemeckej s audiovizuálnou prezentáciou o živote čipkárov zo Zvolenskej župy pod názvom „Pohronskí čipkári a Horehronie“. Celým podujatím nás sprevádzal jeho autor Martin Lokša, ktorému zdatne sekundoval Peter Marčok. Ich rozprávanie o živote čipkárov, doplnené veršami málo známeho štúrovského básnika Ju-

raja Pejka z Predajnej, bolo pretkávané autentickými zvukovými nahrávkami potomkov čipkárov a ukážkou z filmu Karola Plicku Zem spieva. Pomedzi to zazneli čipkárské piesne chlapov i žien z folklórnej skupiny Čiertaž i gajdy Ľubomíra Tatarku. Diváci sa dozvedeli viac o dejinách čipkárstva, o čipkároch i o ťažkom živote ich žien. Tí, čo prišli, chválili, tí čo ostali doma, môžu banovať.

Ján Vaník

Recepty

Slané tekvicové koláčiky

Potrebuje:

50 g tekvicových jadriek
1 vajce
150 g hladkej múky
1 kypriaci prášok do pečiva
100 g masla
50 g syra Gouda

2 g mletého čierneho korenia
¼ vrecúška mletého muškátového orecha
20 ml kyslej smotany
100 g tekvice hokaido
1 žltok na potretie

Postup:

V miske rozšľaháme vajčka, pridáme múku, kypriaci prášok, maslo, smotanu, soľ a koreniny. Nakoniec primiešame nastrúhanú tekvicu a syr. Vymiešame tuhšie cesto, ktoré odložíme aspoň na hodinu do chladničky. Potom cesto rozvalkáme asi na 4 mm a povykrajujeme z neho koláčiky, ktoré uložíme na plech vystlaný papierom na pečenie. Koláčiky potrieme rozšľahaným žltkom, posypeme tekvicovými jadierkami a vložíme do rúry vyhriatej na 180 °C.